

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΓ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1994

ΑΡΙΘ. 15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μνήμη του αγίου Γλαρίωνος του Μεγάλου. — Έπισκ. Άχελώου Εύθυμιου, Στην εκκλησιαστική Παιδεία. — Ιωάννου Φουντούλη Άπαντήσεις σε λειτουργικές, κανονικές και άλλες άπορίες. — π. Άντ. Άλεβιζόπουλου, Οί κυβερνήσεις τής Εύρωπαικής Ένώσεως μπροστά στο πρόβλημα τών αιρέσεων και τής παραθρησκείας. — Κοσμά μοναχού, Η εισαγωγή του λατινικού Τυπικού στη Βούα τής Καλαβρίας (1572). — Άρχιμ. Μ.Φ., Έπισημάνσεις. — Έπίκαιρα. — Άρχιμ. Χρυσ. Χρυσόπουλου, Δένδρο άειθαλής. — Άρχοντούλας Άνέστη, Η άσκηση τής οίκονομίας στα Μυστήρια, με ειδικότερη άναφορά στον πολιτικό γάμο. — Φς, Το βιβλίο. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Η ΙΓ' Κατήχησις προς φωτιζομένους του αγίου Κυρίλλου Έρεοσολύμων. — Ευαγγέλου Π. Λέκκου, Ειδήσεις - Γεγονότα - Έκδόσεις.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Άθήναι, Ίασίου 1 - Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, Ήπειρου 132 - Πέραμα.

Μνήμη του αγίου Γλαρίωνος του Μεγάλου

Την 21η Οκτωβρίου ή Έκκλησία έορτάζει τη μνήμη του αγίου Γλαρίωνος του Μεγάλου, ό όποιος θεωρείται θεμελιωτής του Μοναχισμού στην Παλαιστίνη. Πληροφορίες για τόν βίο του άντλούμε από μερικές παρατηρήσεις του Σωξομένου (Έκκλησ. Ίστορία ΙΙΙ, 14 και V, 10, Migne Έ. Π. 67, 1076 έξ., 1241) και πρό πάντων από τη βιογραφία του αγίου, την όποία έγραψεν ό άγιος Έρεώνυμος (Vita S. Hilarionis, Migne P. L. 23, 29-54). Η βιογραφία αυτή, ως τονίζει ό Β. Kötting, θεωρείται ότι άνήκει στο φιλολογικό είδος βιογραφιών, που έγράφησαν με παραινενικόν σκοπόν.

Ό άγιος Γλαρίων γεννήθηκε τό 291 στην Tabatha, κοντά στην Γάζα τής Παλαιστίνης. Οί ειδωλολάτρες γονείς του τόν έστειλαν στην Άλεξάνδρεια προς εύρύτερες σπουδές. Έκει, άφου έλύσθη και μνήθηκε στην χριστιανική πίστι και δέχθηκε τό άγιο βάπτισμα, μετέβη στην έρημο τής Αιγύπτου και έζησε ένα χρονικό διάστημα κοντά στον Πατέρα του Μοναχισμού Μέγα Άντώνιο, τόν όποιο θαύμαζε και από τόν όποιο γνώρισε τά πνευματικά θέλητρα του άσκητικού βίου. Στόν βίο αυτό άπεφάσισε να άφιερώσει την ζωή του. Έπέστρεψε στην Παλαιστίνη, όπου είχαν πεθάνει οί γονείς του, μοίρασε την περιουσία του στους πτωχούς και κατέφυγε προς άσκησι στην έρημο τής περιοχής Μαγνα. Σε λίγο περιτοιχίσθηκε από πλήθος μοναχών, τούς όποιους καθοδηγούσε πνευματικώς και οί όποιοι έκαμαν μοναστικές κοινότητες σε όλόκληρη την Παλαιστίνη, άνέπτυξε καρποφόρο ιεραποστολικό έργο άνάμεσα στους Σαρακηνούς και έλαβε από τόν Θεό τό θαυματουργικό χάρισμα.

Ό άγιος Γλαρίων, — για να μη χάση την ήσυχία τής άσκητικής ζωής εκ του γεγονότος ότι ή φήμη του συνετέλεσε στο να σπεύδουν προς αυτόν πλήθη θαυμαστών και ζητούντων βοήθεια—, κατέφυγε προς άσκησι στην έρημο τής Αιγύπτου, όπου είχε ζήσει ό άποθανών στο μεταξύ Μ. Άντώνιος. Στη συνέχεια, για να άποφύγη την καταδίωξι εκ μέρους τών Άρειανών και του Ίουλιανού, όταν αυτοί έστράφησαν εναντίον του, μετέβη στην Σικελία και στην Δαλματία, για να καταλήξη στο τέλος σε μία έρημη περιοχή κοντά στην Πάφο τής Κύπρου. Έκει έζησε τά τελευ-

5. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Τού Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ παιδεία εἶναι ὁ τρίτος χώρος, στὸν ὁποῖο μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ ἱστορικὴ συνάντηση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Καὶ ὅταν λέμε **ἐκκλησιαστικὴ παιδεία**, ἀναφερόμαστε στὴν ὀργάνωση καὶ τὴν προσφορὰ ἐκκλησιαστικῆς μόρφωσης καὶ κατάρτισης στοὺς ὑποψήφιους κληρικούς (στὶς Ἐκκλησιαστικὲς Σχολές), ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὅπως εἶναι γνωστόν, μετὰ τὴν Τουρκοκρατία καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀπελευθέρωσης τοῦ ἔθνους, ἡ ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἦταν σχεδὸν ἀνύπαρκτη. Τὸ ἴδιο ἴσχυε καὶ γιὰ τὸ μικρὸ, ἑλληνικὸ Κράτος. Ἀποτελεῖ ὅμως ἐνδειξὴ τοῦ στενοῦ δεσμοῦ μεταξὺ ἔθνους καὶ Ἐκκλησίας, δεσμοῦ ποὺ σφουρηλατήθηκε πρὸ πολὺ στὸ καμίνι τῆς μακρόχρονης δουλείας, τὸ γεγονός ὅτι τὸ νέο ἑλληνικὸ Κράτος ἀνέλαβε νὰ καλύψει δύο βασικούς τομείς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου: τὴν ἐκκλησιαστικὴν **παιδεία** καὶ **κατήχηση** τῶν παιδιῶν. Καὶ γιὰ μὲν τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδεία ἄρχισε νὰ ἰδρύει καὶ συντηρεῖ διάφορες Ἐκκλησιαστικὲς Σχολές, γιὰ δὲ τὴν Κατήχηση, καθόρισε, ὥστε τὰ παιδιά νὰ διδάσκονται τὰ «θρησκευτικὰ» στὴ Δημόσια Ἐκπαίδευση.

ταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ ἀπέθανε τὸ 371 ἐπὶ ἡλικία 80 ἐτῶν.

Ὁ μαθητὴς του Ἠσύχιος μετέφερε λείψανά του στὴν Γάζα, στὴν περιοχὴ τῆς ὁποίας τὸ 570 ἔδειχναν τὸν τάφο του, ὅπως ἀναφέρει Ὁδοιπορικὸν ἀνωνύμου δυτικοῦ (Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum 39,180). Ἐτιμᾶτο ἰδιαιτέρως στὴν Κύπρο, ὅπως καὶ στὴν Βενετία, στὴν Πίζα καὶ στὴν Γαλλία.

Ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος μολοντί περιορίσθηκε στὴν ἐξιστόρησι τῆς θαυματουργικῆς δράσεως τοῦ ἁγίου Ἰλαρίωνος, χωρὶς νὰ παραθέτῃ τὴν παραινετικὴ ἀσκητικὴ διδασκαλία αὐτοῦ, εἶναι βέβαιον, ὅτι παρουσίασε στὴν Δύσι ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα πρότυπα τῆς Ἀνατολῆς, ποὺ προώθησαν τὴν ἀνάπτυξι τοῦ δυτικοῦ Μοναχισμοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Εἶναι ὅμως καιρὸς, ὕστερα ἀπὸ 163 χρόνια ἀπὸ τότε, τόσο ἡ Ἐκκλησία ὅσο καὶ ἡ ἴδια ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία νὰ ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ **προσωρινὴ** ἐκείνη διευθέτησι τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργικῶν ἀναγκῶν δὲν πρέπει νὰ συνεχισθεῖ ἐπ' ἄπειρον καὶ ὅτι πρέπει νὰ προχωρήσουν σὲ μιὰ νέα ἀναθεώρησή τους, ἐν ὧφει μάλιστα τῆς νέας περιόδου ποὺ ἄρχισε γιὰ τὴν Πατρίδα μας, μὲ τὴν ἐνταξί της στὴ μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα τῶν **ἀνεπτυγμένων Χωρῶν**. Τί ἀνεπτυγμένη Χώρα θὰ εἶναι ἡ Ἑλλάς, ὅταν ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἀκόμη καθυλωμένη στὶς ἀπαρχαιωμένες δομὲς τοῦ 1830!

Μιά, λοιπόν, ἀπὸ τίς πρώτες διευθετήσεις, σὲ μιὰ νέα ἐλεύθερη σχέσι Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, θὰ πρέπει νὰ ἀφορᾷ καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. Ἡ τακτοποίησι τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ μποροῦσε μάλιστα νὰ ἀναζητηθεῖ, μέσα στὸ πλαίσιο τῆς ἱστορικῆς συνάντησις κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ποὺ διαπραγματευόμαστε στὴ σειρὰ τῶν ἄρθρων αὐτῶν. Εἰδικότερα, θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν τὰ ἑξῆς:

α) Ἡ προετοιμασία τῆς Ἐκκλησίας: Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία πρέπει νὰ ἀρχίσει νὰ ἀντιμετωπίζει τὸ ὅλο θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, μὲ ἕνα ἐντελῶς νέο πνεῦμα. Καὶ τὸ πρῶτο ποὺ ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ κάνει εἶναι νὰ ἀρχίσει νὰ θεωρεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδεία, ὡς ἀποκλειστικὰ δικό της θέμα. Δεύτερον, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀρχίσει νὰ προετοιμάζεται, γιὰ νὰ ἀναλάβει τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδεία, ὑπὸ τὴ δική της εὐθύνη καὶ διοίκησι. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ ἰδρυθεῖ ἕνα **Ἰνστιτοῦτο Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας**, ἀνάλογο μὲ τὸ Ἰνστιτοῦτο Ἐκκλησιαστικῆς Κατήχησις, γιὰ τὸ ὁποῖο μιλήσαμε στὸ προηγούμενο ἄρθρο. Τὸ Ἰνστιτοῦτο αὐτὸ θὰ ἔχει δύο ἀρμοδιότητες: πρῶτον, θὰ συντάσσει τὰ Ἀναλυτικὰ Προγράμματα καὶ γενικὰ θὰ ρυθμίζει τὸ ἔργο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσις, καὶ δεύτερον, θὰ διοργανώνει τὴν **μετεκπαίδευσι** τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν.

β) Ἡ μετεκπαίδευσι τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν: Οἱ κληρικοὶ ἔχουν ἀνάγκη ἐκπαίδευσις

καὶ μετὰ τὴ χειροτονία. Ὡς ὑποψήφιοι κληρικοί, μαθαίνουν στοιχειώδη πράγματα καὶ μάλιστα σὲ ἐντελῶς θεωρητικὸ ἐπίπεδο. Μετὰ ὁμῶς τὴ χειροτονία καὶ τὴν ἐγκατάστασή τους στὴν Ἐνορία, τὰ πράγματα ἀποδεικνύονται πολὺ διαφορετικά. Ὁ κληρικὸς ἐφημέριος, σὸ σημεῖο αὐτό, μοιάζει μὲ τὸ γιατρό: ὁ φοιτητὴς τῆς Ἱατρικῆς καταρτίζεται στὸ Πανεπιστήμιο θεωρητικά, γιὰ τὶς διάφορες δυσλειτουργίες καὶ ἀρρώστιες τοῦ ἀνθρώπινου ὄργανισμοῦ. Ὅταν ὁμῶς ἀρχίσει νὰ ἀσκεῖ τὴν Ἱατρικὴν, τότε διαπιστώνει τὶς μεγάλες δυσκολίες καὶ τὶς πολλὰς εὐθύνες ποὺ συνεπάγεται ἡ ἐπιστήμη του. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν κληρικό. Ἡ ἐκπαίδευση ἐπομένως τῶν κληρικῶν, μετὰ τὴ χειροτονία, εἶναι ἀπαραίτητη, διότι θὰ ἀνταποκρίνεται σὶς πραγματικὰς ἀνάγκες καὶ τὰ συγκεκριμένα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν ὡς Ἐφημέριοι σὶς Ἐνορίες τους¹.

γ) **Ἡ εἰδίκευση τῶν κληρικῶν:** Ἡ νέα δομὴ τῆς ἑλληνικῆς κοινωρίας ἀπαιτεῖ εἰδικευμένες ποιμαντικὰς γνώσεις καὶ εἰδικὰ ποιμαντικὰ προγράμματα. Οἱ Ἕλληνες ἐπομένως κληρικοί, ἰδίως οἱ νέοι στὴν ἡλικία καὶ τὴ χειροτονία, πρέπει νὰ ἔχουν εἰδικὴ ποιμαντικὴ ἐκπαίδευση, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς νέες αὐτὲς καταστάσεις καὶ τοὺς προβληματισμοὺς τοῦ ποιμνίου τους.

δ) **Καθιέρωση νέου τύπου κληρικῶν:** Στὴ Χώρα μας, ἐντελῶς περιπτωσιακὰ καὶ χωρὶς καμιά προμελέτη, μερικοὶ κληρικοὶ Θεολόγοι ἄρχισαν νὰ διορίζονται στὴ Δημόσια Ἐκπαίδευση, ὡς Καθηγητές. Ἐπειδὴ, ὁμῶς, στὴ δομὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβλέπεται μόνον ὁ θεσμὸς τῶν Ἐφημερίων, οἱ κληρικοὶ καθηγητὲς διεκδίκησαν καὶ πέτυχαν νὰ ἔχουν (τυπικὰ) καὶ τὶς δύο ἀρμοδιότητες: καὶ τοῦ Ἐφημερίου καὶ τοῦ Καθηγητῆ.

Ἡ λύση ὁμῶς αὐτὴ ποὺ δόθηκε, ὑπὸ τὴν πίεση τῶν πραγμάτων, μόνον ὡς προσωρινὴ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ. Διότι, ἡ διπλὴ αὐτὴ ιδιότητα ποὺ δόθηκε σὲ ὀρισμένους κληρικοὺς λειτουργεῖ σὲ βάρος τῆς ιδιότητος κυρίως τοῦ Ἐφημερίου. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παράπονα ποὺ ἐκφράστηκαν ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν Ἐφημερίων καὶ οἱ ἀνάλογες ἀντιδράσεις τῶν Μητροπολιτῶν δικαιολογοῦνται ἀπόλυτα.

Ἡ περίπτωσις ὁμῶς αὐτὴ εἶχε καὶ τὶς ἐξῆς θετικὰς ἐπιπτώσεις: ἔδειξε πὼς εἶναι πιὰ καιρὸς ἢ Ἐκκλησία νὰ καθιερώσῃ καὶ νέους τύ-

πους κληρικῶν, ποὺ δὲ θὰ εἶναι Ἐφημέριοι. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου δύσκολο: μὲ μιὰ σχετικὴ νομοθετικὴ τροπολογία στὸν Καταστατικὸ Χάρτη, ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, θὰ μπορεῖ νὰ διαθέτῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς τῆς τοπικῆς ποιμαντικῆς (Ἐφημερίους σὶς Ἐνορίες), καὶ κληρικοὺς τῆς ἐξειδικευμένης ποιμαντικῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ ὑπηρετοῦν σὲ διάφορους λειτουργικοὺς τομεῖς τῆς σύγχρονης κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπως εἶναι τὰ σχολεῖα², τὰ πανεπιστήμια, οἱ ἔνοπλες δυνάμεις, τὰ νοσοκομεία, τὰ διάφορα ἰδρύματα, τὰ Μέσα ἐνημέρωσης κ.λπ.

Μέσα στὰ ἴδια πλαίσια, μπορεῖ νὰ καθιερωθεῖ καὶ ὁ τύπος τῶν ἐπιτελικῶν κληρικῶν. Μὲ τὸ νέο αὐτὸ θεσμὸ, λαϊκοὶ, συνταξιούχοι ἢ μὴ, θὰ μποροῦν νὰ χειροτονοῦνται κληρικοὶ (διάκονοι καὶ πρεσβύτεροι) καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἐπιτελικὰ κυρίως στελέχη, σὸ γενικότερο ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἐπιτελικοὶ αὐτοὶ κληρικοὶ, ὅπως καὶ οἱ ἐκπαιδευτικοὶ, δὲν θὰ εἶναι ἐφημέριοι, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν συνταξιούχοι θὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους ἀμισθί!

1. Περισσότερα γιὰ τὸ θέμα αὐτό, βλ. στὴ μελέτη μας: *Θέματα Ποιμαντικῆς Δεοντολογίας*, σελ. 51.

2. Μὲ τὸ νέο τύπο τῶν κληρικῶν ἐκπαιδευτικῶν, θὰ μποροῦν σὸ ἐξῆς καὶ κληρικοὶ δάσκαλοι νὰ ἀναλάβουν τὸ μάθημα τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς στὴν Πρωτοβάθμια Ἐκπαίδευση.

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀρχιμανδρίτου Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου, Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ - Μυστήριον Μυστηρίων. Ἀθήνα 1994, σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 286.

Πρόκειται γιὰ μιὰ ολοκληρωμένη ἐξέταση καὶ ἐκθεση τῆς ὀρθοδόξου ἀποστολικῆς καὶ πατερικῆς πίστεως σὲ σχέση μὲ τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὁ ἐμπειρὸς λειτουργὸς καὶ δόκιμος συγγραφεὺς σὲ δύο Μέρη καὶ ἔντεκα Κεφάλαια κάνει λόγο γιὰ κάθε πτυχὴ τῆς οὐσίας τοῦ Μυστηρίου, τῶν προϋποθέσεων τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτὸ καὶ τῶν σωστικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Μεταλήψεως. Τὸ βιβλίον, μὲ ἑκκοστικὸ ἐξώφυλλο καὶ 18 ὀλοσέλιδες ἐκτὸς κειμένων εἰκόνες σὲ τετραχρωμία, θὰ ἀποτελέσῃ ὠφέλιμο πνευματικὸ ἐντύπωμα τῶν χριστιανῶν καὶ πολύτιμο βοήθημα τῶν κληρικῶν καὶ κηρῶν τοῦ θείου λόγου.

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες ἀπευθύνεσθε:
Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 – 115 21 Ἀθήνα.

Τηλ. (01) 72 28 008.

Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ Διάθεσις).

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσάνου 2 (πλ. Κλαυθμώνος), Ἀθήνα.

Τηλ. (01) 32 28 637.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν Δευτέρα μετὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς, παρὰ τὸ ἐξαιρετικὰ μεγάλο θέμα τῆς (τὸ ἅγιον Πνεῦμα), δὲν ἔφθασε ποτὲ στὰ μέτρα τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ οὔτε ἐπεσκίασε τὴν Πεντηκοστή. Παρέμεινε ὡς δευτέρα ἡμέρα μεγάλης δεσποτικῆς ἑορτῆς, μὲ σαφῶς δευτερεύοντα λειτουργικὸ καὶ ἑορτολογικὸ χαρακτήρα, κατὰ τὸν τύπο τῶν συνάξεων τῶν μεγάλων ἑορτῶν ποὺ μνημονεύσαμε πιὸ πάνω. Γι' αὐτὸ καὶ οὐσιαστικὰ εἶναι ἀδιάφορο ἂν τὴ χαρακτηρίσουμε ὡς ἑορτὴ ἢ σύναξη. Πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ λειτουργικὸ τῆς περιεχόμενο. Στὸν ὄρθρο δὲν ἔχει οὔτε πολυέλεο οὔτε εὐαγγέλιο, οὔτε προβλέπεται κατ' αὐτὴ ἀγρυπνία. Κατὰ τὰ ἄλλα ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑμνογραφία τῆς Πεντηκοστῆς μὲ ἀσήμαντες ἀλλαγές στὰ τροπάρια τῶν αἰῶνων (τὸ ἔντυπο Πεντηκοστάριο μάλιστα παραθέτει ἐκ νέου τροπάρια καὶ κανόνες χωρὶς ἰδιαίτερο λόγο). Τὸ μόνο διαφοροποιητικὸ στοιχεῖο εἶναι τὸ συναξάριο (τοῦ Ξανθοπούλου) καὶ τὸ ἱαμβικὸ δίστιχο, ποῦ, ἂν εἶναι ἔργο τοῦ πατριῆου Χριστοφόρου τοῦ Μυτιληναίου (I' αἰώνας), πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα μαρτυρία γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἑορτῆς ἢ τῆς συνάξεως («*Πᾶσα πνοή, δόξαζε Πνεῦμα Κυρίου*», / «*δι' οὗ πονηρῶν πνευμάτων φροῦδα θράση*»), ἂν φυσικὰ δὲν ἦταν ἀρχικὰ γραμμένο γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ ὑποδεέστερος χαρακτήρας τῆς ἑορτῆς - συνάξεως αὐτῆς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν πρόβλεψη συνδυασμοῦ τῆς ἀκολουθίας τῆς πρὸς τὴν ἀκολουθία τυχὸν ἑορταζομένου ἁγίου κατὰ τὴν ἀκριβεία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Τυπικοῦ. Ἐτσι πρὸ ἐτῶν συνέπεσε ἡ Δευτέρα μετὰ τὴν Πεντηκοστή πρὸς τὴν τρίτη εὔρεση τῆς κεφαλῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου (25 Μαΐου) καὶ ἔγινε ὁ παράδοξος αὐτὸς συνδυασμὸς τῶν ἀκολουθιῶν, παρὰ τὸ ὅτι ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἔχει ἤδη φθάσει νὰ θεωρεῖται ὡς ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος. Αὐτὸ δὲν θὰ συνέβαινε ὁμῶς ποτὲ ἂν ἡ Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς συνέπιπτε τὴν 25ῃ Μαΐου, γιὰ τὸ ὕψος τῆς κυρίας ἡμέρας τῆς δεσποτικῆς ἑορτῆς. Γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ ἡ εἰκόνα τοῦ ἑορτολογικοῦ χαρακτήρος τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῆς λειτουργίας μόνο ὁ ἀπόστολος μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς σχετιζόμενος πρὸς αὐτὴν (Ἐφεσ. ε' 8-10, ὅπου δύο φορὲς γίνεται ἀναφορὰ

στὸ ἅγιον Πνεῦμα), ἐνῶ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή (Ματθ. ιη' 10-20) ἐπελέγη μᾶλλον ὡς ἀναφερομένη στὸ θέμα τῆς Δευτέρας ὡς ἀμνήμου ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος («οἱ ἄγγελοι αὐτῶν» Ματθ. ιη' 10).

Ἀπὸ ὅσα μέχρι τώρα εἶδαμε συνάγεται ὅτι ἡ Δευτέρα μετὰ τὴν Πεντηκοστή εἰσῆχθη ὡς δευτέρα ἑορτὴ ἢ ὡς σύναξη πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἔτσι παραμένει στὸ ἑορτολόγιό μας καὶ στὰ λειτουργικὰ μας βιβλία μέχρι σήμερα. Πῶς τώρα ἔφθασε νὰ θεωρεῖται ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ νὰ ἑορτάζουν κατ' αὐτὴν οἱ ναοὶ ποῦ τιμῶνται ἐπ' ὄνομάτι τῆς; Τὸ θέμα εἶναι ἐνδιαφέρον καὶ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ εἰδικὴ ἔρευνα, γιὰτὶ ἀπὸ ὅσο γνωρίζουμε δὲν ἔχει τύχει μελέτης, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ στὴν πράξη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οὔτε γνωρίζω πουθενά, ἐπισήμως τουλάχιστον, νὰ χαρακτηρίζεται ὡς ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος. Πρέπει πάντως νὰ εἶναι κάτι τὸ πολὺ νεώτερο. Οὔτε —εὐτυχῶς— καὶ κανεὶς ἐπιχείρησε νὰ συνθέσει εἰδικὴ ἀκολουθία γιὰ τὴν ἑορτὴ αὐτή. Ἡ μόνη ἐξαιρέση ποῦ φαίνεται νὰ ὑπάρχει εἶναι ἕνας κανὼν τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου τοῦ Κρητὸς στὸ βιβλίον του «Τριαδικὴ Ὀκτάηχος» ποῦ δημοσιεύθηκε στὴ Βενετία τὸ 1656. Ἐκεῖ, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κανόνες κατὰ τοὺς ὀκτῶ ἡχούς πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Τριάδος, ποῦ προορίζονται νὰ ψάλλονται στοὺς ναοὺς τῆς στὸν ὄρθρο τοῦ Σαββάτου, ὑπάρχει καὶ κανὼν ψαλλόμενος τὴν Δευτέρα τοῦ ἁγίου Πνεύματος — τῆς ἁγίας Τριάδος. Πρόκειται γιὰ ἔλλειψη τοῦ ἑορτολογίου μας καὶ τῆς ὑμνογραφίας τῆς Ἐκκλησίας μας, ποῦ κάποτε ἐπισημάνθηκε καὶ σιωπηλὰ πρῶτα καὶ ὕστερα ἐμφανεστερα συμπληρώθηκε μὲ τὴν ἴδρυση ναῶν, τὴ μετονομασίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος σὲ ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ στὴν ἔστω δειλὴ ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς εἰδικῶν ὑμνογραφημάτων γι' αὐτή; Μᾶλλον ὄχι. Ἡ ἀρχικὴ σκέψη εἶναι φανερὸ πῶς ἦταν ὅτι ὅλοι οἱ ναοὶ καὶ ὅλες οἱ ἑορτὲς εἶναι ναοὶ καὶ ἑορτὲς τῆς ἁγίας Τριάδος — τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ μας. Ἐπομένως τὸ νὰ ἀφιερῶσεις εἰδικὸ ναὸ καὶ εἰδικὴ ἑορτὴ γιὰ τὸν ἐν Τριάδι Θεὸ κατὰ κάποια λογικὴ ἀκολουθία διαστέλλεις αὐτὸν τὸν ναὸ καὶ αὐτὴν τὴν ἑορτὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ναοὺς καὶ τὶς ἄλλες ἑορτὲς, ποῦ —μὴ γένοιτο!— δὲν εἶναι ναοὶ καὶ ἑορτὲς τοῦ Θεοῦ, τῆς ἁγίας Τριάδος. Πάντως, ἐνῶ φαίνεται ὅτι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔχει κοινῶς ἐπικρατήσει ἡ καθιέρωση ναῶν πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Τριάδος, ἡ λαϊκὴ εὐσέβεια ἔμεινε προσκολλημένη στὴν παλαιότητα ὀρολογία. Εἶναι γνω-

* Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 301 τοῦ ὑπ' ἀρ. 14 τεύχους).

Οί κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως μπροστὰ στο πρόβλημα τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας

3. Ὁμόσπονδες Χῶρες*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Θεολ. - Δρ. Φίλοσ.

Ἐρώτηση: Παρατηροῦμε σ' αὐτὲς τὲς ομάδες μία ἀντιστροφή τῶν ἀξιών;

Schippmann: Ναί.

Ἐρώτηση: Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀξίες, πάνω στὶς ὁποῖες θεμελιώνεται ἡ παιδεία, δὲν προϋποθέτουν μία ὀρι-
σμένη εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου;

Schippmann: Ναί. Προϋποθέτουν μία εἰκόνα τοῦ
ἀνθρώπου ποὺ θεμελιώνεται στὴν ἀντίληψη περὶ δη-
μοκρατίας, ποὺ σίγουρα προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ δυτι-
κὸ χριστιανικὸ χῶρο. Αὐτὴ εἶναι ἡ περὶ κόσμου εικό-
να, ποὺ ἐκφράζεται στὴ νομοθεσία αὐτή.

Κρατικὴ συμπαράσταση στοὺς νέους.

Ἐρώτηση: Διατυπώνεται πῶς ἡ δραστηριότητα
τῶν ομάδων αὐτῶν δὲν συμβιβάζεται μὲ τὲς ἀξίες,
πάνω στὶς ὁποῖες θεμελιώνεται τὸ Σύνταγμα τῆς χώ-
ρας σας καὶ τὸ σύστημα τῆς παιδείας. Σὲ τί ἐνέργειες
προβαίνετε γιὰ νὰ ἀντιμεταπίσετε τὴν κατάσταση;

Schippmann: Στὴν περιοχὴ τῆς νεότητος τὸ πρῶ-
γμα εἶναι ἐντελῶς σαφές. Αὐτὸ σημαίνει πῶς στὰ
πλαίσια τῆς προστασίας τῆς νεότητος μπορούμε νὰ
προβοῦμε σὲ προσδιορισμοὺς καὶ νὰ ποῦμε' αὐτὲς οἱ
ομάδες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφανιστοῦν στὰ σχολεῖα.

Αὐτὸ ὅμως δὲν μπορούμε νὰ τὸ ποῦμε στὴν περιο-
χὴ τῶν ἐνηλίκων. Μποροῦμε νὰ δώσουμε πληροφο-
ρίες στοὺς ἀνθρώπους ποὺ νοικιάζουν χώρους καὶ νὰ

τοὺς ἐξηγήσουμε τί κρύβεται πίσω ἀπὸ μία ομάδα.
Ἄλλὰ νομικὰ δὲν ἔχουμε, ὡπωσδήποτε, δυνατότητα ἐ-
πέμβασης. Αὐτὴ τὴ δυνατότητα ὅμως τὴν ἔχουμε στὴν
περιοχὴ τῆς νεότητος. Αὐτὸ τὸ θέμα, σύμφωνα μὲ
σχετικὴ ρύθμιση, μπορεῖ νὰ ἀναλυθεῖ στὰ πλαίσια
τῶν μαθημάτων τοῦ σχολείου. Ἡ ἀντιπαράθεση μὲ
τέτοιες «προσφορὲς» ἀποτελεῖ ἀντικείμενο τοῦ μαθή-
ματος τῶν θρησκευτικῶν, τοῦ μαθήματος τῆς ἠθικῆς ἢ
καὶ ἄλλων μαθημάτων.

Ἐρώτηση: Ποῦ βρίσκουν οἱ δάσκαλοι τὸ ἀπαραί-
τητο διδακτικὸ ὑλικό, ὑπάρχουν σχετικὰ βιβλία;

Schippmann: Ὁχι, αὐτὸ εἶναι μεγάλη ἔλλειψη.
Ὁργανώνουμε πολλὲς τέτοιες ἐκδηλώσεις, γιὰ τοὺς
διδασκαλικοὺς συλλόγους στὰ σχολεῖα' καὶ ἐγὼ εἶμαι
διαθέσιμη γιὰ τέτοιες ἐκδηλώσεις ποὺ ἀπευθύνονται
σὲ νέους. Ἐτοιμάζω ὑλικό, ἐρευνῶ τί ἀξιόλογο διδα-
κτικὸ ὑλικὸ ὑπάρχει σχετικὰ μὲ τὴ δομὴ αὐτῶν τῶν
ομάδων, τί φιλμς ὑπάρχουν καὶ διοχετεύω ἀνάλογα
αὐτὸ τὸ ὑλικό.

Ἐρώτηση: Κυρία Schippmann, τὸ 1988 ἐτοιμάσατε
μία ἔκθεση, ποὺ δημοσιεύθηκε ὡς ἔκθεση τῆς Διοίκη-
σης τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὴν Νεότητα καὶ τὴν Οἰκο-
γένεια. Τώρα ἐργάζεσθε γιὰ τὴν ἐτοιμασία μιᾶς δεύ-
τερης Ἐκθεσης καὶ σκέπτεσθε νὰ συστηματοποιήσετε
τὴν προσφορὰ σας σ' αὐτὸ τὸν τομέα.

Schippmann: Σκοπὸς μας εἶναι νὰ συστηματο-
ποιήσουμε τὴν προσφορὰ. Ἄν ἐτοιμαστῆ ἡ νέα ἔκθε-
ση, σχεδιάζουμε νὰ ἐπεξεργαστοῦμε τὸ κείμενό της,

* Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 283 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους).

στὸ ὅτι σὲ πολλὰ μέρη οἱ ναοὶ τῆς ἀγίας Τριάδος
κοινῶς ἀπὸ τὸ λαὸ ἀποκαλοῦνται «Ἅγιο Πνεῦμα».
Καὶ δὲν εἶναι ἐντελῶς χωρὶς σημασία αὐτό.

Γιὰ τὴ Δύση τὸ θέμα ἔχει μελετηθεῖ καὶ ξέρου-
με τὴν ἱστορικὴ πορεία ποὺ ἀκολούθησε. Στὴ βό-
ρεια Γαλατία κατὰ πρῶτο ἄρχισαν νὰ κτίζονται
ναοὶ πρὸς τιμὴν τῆς ἀγίας Τριάδος καὶ νὰ ἐορτά-
ζουν τὴν εἰδικὴ γι' αὐτὴ ἐορτὴ τὴν Κυριακὴ μετὰ
τὴν Πεντηκοστὴ ἢ τὴν τελευταία Κυριακὴ τοῦ ἐκ-
κλησιαστικοῦ ἔτους. Γράφηκαν καὶ λειτουργίες
πρὸς τιμὴν της, κατὰ τὴν δυνατότητα ποὺ ἔχουν οἱ
λειτουργικοὶ τύποι τῆς Δύσεως νὰ προσαρμολογῶν,
μὲ εἰδικὲς ἐναλλασσόμενες εὐχές, τὴν λειτουργία
πρὸς τὸ θέμα τῆς ἀγομένης ἐορτῆς, ἐν προκειμένῳ
τῆς ἀγίας Τριάδος. Τὸν ΙΒ' αἰῶνα ἡ λειτουργικὴ

αὐτὴ εὐλάβεια εἶχε εὐρεία διάδοση στὴ Γαλατία,
στὴ Γερμανία, στὶς Κάτω Χῶρες καὶ στὴ Βρεταν-
νία. Παρὰ τὴν παρέμβαση τοῦ πάπα Ἀλεξάνδρου
τοῦ Γ' († 1181), ποὺ πιστὸς στὴν ἀρχαία ρωμαϊκὴ
παράδοση ἀντέδρασε καὶ τὴν ἀπεδοκίμασε, ἡ ἐορ-
τὴ ἐπικράτησε σχεδὸν παντοῦ στὴ Δύση. Τέλος ὁ
πάπας Ἰωάννης ὁ 22ος τὸ 1334 τὴν ἀνεγνώρισε ὡς
οἰκουμενικὴ ἐορτὴ καὶ τὴν ἐνέγραψε στὸ ρωμαϊκὸ
ἐορτολόγιο τὴν Κυριακὴ μετὰ τὴν Πεντηκοστὴ.
Ὅλα ὅσα συνέβησαν στὴ Δύση δὲν μπορεῖ νὰ εἶ-
ναι ἄσχετα πρὸς τὴν πράξη τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀν-
τιστρόφως. Γίνονται τὴν ἴδια περίπου ἐποχὴ καὶ
συνδέονται πρὸς τὴν ἐορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Αὐτὰ
ὅμως μόνο μιὰ εἰδικὴ ἐρευνα μπορεῖ νὰ τὰ διαλευ-
κάνει.

ώστε να την φέρουμε σε μία μορφή που να απευθύνεται στους νέους' με παραδείγματα, ίσως και στη μορφή ενός φιλμ, για να έχουμε και καλύτερο υλικό για τους δασκάλους στα σχολεία.

Οι ομάδες που περιλαμβάνονται στη νέα Έκθεση.

Ερώτηση: Στη νέα Έκθεση που έτοιμάζετε περιλαμβάνονται διάφορες ινδουιστικές ομάδες, όπως η 'Ανάντα Μάργκα, ή Brahma Kumaris, ή κίνηση του γκουρού Μαχαράτζι, οι Χάρε Κρίσνα, οι κοινότητες του Sri Chatanya, του Osho, του Sri Chinmoy, οι ομάδες Sidvananda Yoga, ο 'Υπερβατικός Διαλογισμός. Επίσης περιλαμβάνονται «Τα παιδιά του Θεού», ή κίνηση του Μούν, αποκρυφιστικές, νεοσατανιστικές ομάδες κ.ά. Βλέπω όμως να περιλαμβάνετε στην ίδια έκθεση και «χριστιανικές ομάδες και νέες αιρέσεις», όπως την Boston Church of Christ, το «Χριστιανικό Κέντρο Βερολίνου», την «Ευαγγελική Έλευθερη Εκκλησιαστική Κοινότητα», την «Κοινότητα Φιλαδέλφεια» κ.ά. Με ποιά κριτήρια συμπεριλάβατε και αυτές τις ομάδες στην έκθεσή σας;

Schippmann: Οι ομάδες αυτές δημιουργούν μεγάλα προβλήματα. Σ' αυτές υπάρχουν τα ίδια γνωρίσματα όπως και στις άλλες. Τα κριτήρια είναι τα ίδια. 'Επί παραδείγματι στην «Κοινότητα Φιλαδέλφειας» υπάρχουν πολλές περιπτώσεις κακομεταχειρίσεως παιδιών. 'Οργανώνουν παιδικό σταθμό και ισχυρίζονται ότι για παιδαγωγικούς λόγους πρέπει τα παιδιά να ξυλοφορτώνονται. Οι άρρώστιες, λένε, προέρχονται από τους δαίμονες.

Ερώτηση: Και οι «μάρτυρες του 'Ιεχωβά» λένε πως πρέπει τα παιδιά να διαπαιδαγωγούνται με ξυλοδαρμούς. Γιατί δεν τους έχετε στην έκθεσή σας;

Schippmann: Βεβαίως' αν είχα άρμοδιότητα για τους μάρτυρες του 'Ιεχωβά, θα τους ένέτασσα σ' αυτό τον κατάλογο. Οι χριστιανικές ομάδες στις οποίες αναφέρομαι είναι παρούσες και στην περιοχή της εκπαίδευσης και της νεότητας και πληρούν όλα τα κριτήρια που διατυπώσαμε. Γι' αυτό είναι μέσα στον κατάλογο.

Ερώτηση: Στην έκθεσή σας περιλαμβάνετε ακόμη θεραπευτικές ομάδες και κινήσεις που κηρύττουν νέες αποκαλύψεις, τη Fiat Lux, την οργάνωση «Οικουμενική Ζωή», το «Φιλοσοφικό Κέντρο». Τί κακό έχουν κάνει αυτές οι ομάδες; Θέλουν μόνο να θεραπεύσουν τους ανθρώπους!

Schippmann: Η Fiat Lux θεραπεύει με το νερό της που είναι μολυσμένο με βακτηρίδια; (γελάει). 'Όχι' δεν θεραπεύουν. Μόνο ισχυρίζονται πως έχουν κάτι, το οποίο δεν υπάρχει σ' αυτές. Πληρούν και

αυτές όλα τα κριτήρια' ανήκουν στον ίδιο κατάλογο.

Ερώτηση: Στον πίνακά σας αναφέρετε και νεο-ειδωλολατρικές ομάδες' την «Κοινότητα για ειδωλολατρική Ζωή - Ειδωλολατρικές φυσικές θρησκείες», την «Ειδωλολατρική Κοινότητα».

Schippmann: 'Υπάρχουν οι κλασικές ομάδες, τις οποίες περιγράφει ο F. W. Haack στο βιβλίο του «'Η κληρονομιά του Βόταν». Τώρα όμως υπάρχει νέα μόδα, νεο-ειδωλολατρικές ομάδες, που εν μέρει συμπλέκονται με πολιτικές ακροδεξιές κινήσεις, τουλάχιστον εδώ στο Βερολίνο. Πολλές από αυτές τις ομάδες συμπορεύονται με νέες τάσεις ή με όρους, που είναι της μόδας, όπως «Προστασία του περιβάλλοντος», «Οικολογία». Χρησιμοποιούν τους όρους χωρίς να ενδιαφέρονται γι' αυτά τα θέματα. Μ' αυτούς τους όρους εννοούν κάτι διαφορετικό, συνδέουν τους όρους αυτούς με μία κοσμοθεωρία. 'Ομως συχνά δεν γίνεται αυτό αντίληπτό. Μία ομάδα ονομάζεται ειδωλολατρική φυσική θρησκεία, εκδίδει και μία εφημερίδα που ονομάζεται έτσι, με την προσθήκη: «... και προστασία του περιβάλλοντος». Αυτό το πρόσθεσαν στον τίτλο τους.

Ερώτηση: Βλέπετε στις νεο-ειδωλολατρικές ομάδες και τάσεις για ευρύτερη συνεργασία, πέρα από τα σύνορα της χώρας σας;

Schippmann: Το υποθέτω, αλλά δεν έχω γι' αυτό αποδείξεις. Έχω πολύ υλικό, που συνέλεξαν οι φοιτητές, αλλά πρέπει να επεξεργαστώ αυτό το υλικό.

Ερώτηση: Θεωρώ ότι το πιο επίκαιρο πρόβλημα σ' αυτό το χώρο είναι οι «θεραπευτικές ομάδες», τις οποίες περιλαμβάνετε και στη νέα έκθεσή σας, τις ονομαζόμενες «ψυχολατρείες» ή «ψυχο-ομάδες». Γνωρίζουμε πως οι όπαδοι του Osho Ραζνίς, σχημάτισαν διάφορες τέτοιες ομάδες. Τί γνώμη έχετε γι' αυτό το θέμα;

Schippmann: Αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα. 'Ο όρος «ψυχοθεραπεία» δεν είναι νομικά κατοχυρωμένος. 'Ο σύνδεσμος μεταξύ ψυχοθεραπείας και κοσμοθεωρίας είναι για μένα μία αντίθεση. Γιατί αν κάτι θεμελιώνεται ψυχοθεραπευτικά, τότε χρησιμοποιείται μία ορισμένη μέθοδος με επιστημονικό στόταρτ, δεν μπορεί κανείς να μιλάει για κοσμοθεωρία, που ισχύει για όλα, ανεξάρτητα πως έχει ή επί μέρους περίπτωση. 'Εδώ υπάρχουν μεγάλοι κίνδυνοι.

(Συνεχίζεται)

ΧΑΡΙΣΤΕ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΑΤΕ
ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ
ΒΙΒΛΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἡ εἰσαγωγή τοῦ λατινικοῦ Τυπικοῦ στὴ Βούα τῆς Καλαβρίας (1572)

Τοῦ Κοσμᾶ μοναχοῦ (Ρουμανικὴ Σκήπητ' Ἀγ. Ὄρους)

Σκαρφαλωμένη ψηλά, σ' ἓνα δυσπρόσιτο λόφο, στὶς παρυφές τοῦ Ἀσπρομόντε, ἡ Βούα (Bona) κρατάει μέσα τῆς βουβές ἀναμνήσεις ἀπ' τὸ μακρινὸ ὀρθόδοξο παρελθόν τῆς. Ἦταν κάποτε τὸ κεφαλοχώρι τῶν γκρεκάνικων χωριῶν στὴν ἐπαρχία τοῦ Ρηγίου. Τώρα οἱ περισσότεροι κάτοικοί τῆς, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων χωριῶν, κατέβηκαν στὴν πλησιέστερη ἀκτὴ, ἐκεῖ ποὺ εἶναι τώρα ἡ Bona marina. Ὁ ἐπισκέπτης, ποὺ θὰ διαβῆ τὰ στενὰ δρομάκια τοῦ χωριοῦ, θὰ περάσῃ ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες ποὺ ἔχουν ἀκόμη ὀνόματα ἑλληνικὰ – Παναγία ἢ Ὁδηγήτρια, τὰ Εἰσόδια, ἡ Θεοτόκος – καὶ δὲν θὰ ἐκπλαγῆ ὅταν μάθει ὅτι ἡ Βούα ἦταν κάποτε ἔδρα ἐπισκόπου.

Δὲν ξέρομε πότε ἀκριβῶς ἔχουμε γιὰ πρώτη φορὰ μὴ ὀρθόδοξο ἐπίσκοπο. Αὐτὸ θὰ ἔγινε μᾶλλον κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ΙΒ' αἰῶνα ὑπὸ τοὺς Νορμανδούς, οἱ ὁποῖοι ἄρχισαν νὰ ἐγκαθιστοῦν ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ προηγούμενου αἰῶνος τοὺς πρώτους λατίνους ἐπισκόπους στὴν ὀρθόδοξη Καλαβρία. Δὲν εἶναι ὅμως καθόλου ἀπίθανο νὰ ἔχουμε μιὰ ἐναλλαγὴ ὀρθοδόξων καὶ παπικῶν ἐπισκόπων σ' αὐτὴ τὴ σκοτεινὴ περίοδο, ἡ ὁποία παρατάθηκε γιὰ μερικὸς αἰῶνες. Ὡστόσο τὸ ὀρθόδοξο Τυπικὸ οἱ κάτοικοι τὸ κράτησαν μὲ ἱερὴ ἀφοσίωση μέχρι τὶς 23 Νοεμβρίου τοῦ 1572. Αὐτὸ τοὺς θύμιζε τὴν πνευματικὴ καταγωγὴ τους, τοὺς ἀγίους τους καὶ τὶς γιορτὲς τῶν πατέρων τους.

Χρυστοῦμε μεγάλη εὐγνωμοσύνη στὸν π. Carlo Longo ὁ ὁποῖος στὸ ἄρθρο του Fr. Giulio Stavriano OP, *vescovo armeno di Cipro* (1561-1571) ο *vescovo latino di Bona* (1571-1577) ποὺ ἐκδόθηκε στὸ «Archivum fratrum Praedicatorum 58 (1988) σσ. 177-264, μᾶς πληροφορεῖ ἐπαρκῶς γιὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ὀρθοδόξου Τυπικοῦ στὴ μαρτυρικὴ Βούα ἀπὸ τὸν Ἰούλιο Σταυριανό. Ποῖος ὁ ἄνθρωπος;

Αὐτὸς γεννήθηκε στὴν Κύπρο γύρω στὰ 1515 σὲ μιὰ συνοικία Ἀρμενίων κοντὰ στὴ Λευκωσία, οἱ ὁποῖοι ἦρθαν στὸ νησί ὡς πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Μ. Ἀσία. Ἦταν ἐξώγαμο τέκνο μιᾶς ἀρμένισσας κι ἀγνοοῦμε τὸ βαπτιστικὸ του ὄνομα. Γιὰ νὰ μάθει γράμματα πῆγε στὸ μοναστήρι τῶν Δομηνικανῶν ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντὰ, μιὰ καὶ οἱ ἀνωτέρω μοναχοὶ εἶχαν καταβάλει ἔντονες «ἱεραποστολικές» προσπάθειες γιὰ νὰ ἐκλατινίσουν τὸ νησί. Γύρω στὰ 1530 ἔγινε δόκιμος μοναχὸς στὸ ἴδιο μοναστήρι καὶ πῆρε τὸ ὄνομα μὲ τὸ ὁποῖο τὸν ξέρομε, Ἰούλιος. Συνέχισε παράλληλα τὶς σχετικὲς σπουδὲς καὶ στὰ 1540

χειροτονήθηκε ἱερέας. Στὰ 1556 κάνει μαζί μ' ἓνα μαθητὴ του ἓνα ταξίδι στὴν Ἰταλία. Λίγο ἀργότερα ἔγινε ἐπίσκοπος τῶν ἀρμενίων τῆς Κύπρου μιὰ καὶ οἱ κυρίαρχοι Βενετοὶ ἐπέδωκαν νὰ ἐλέγχουν τὶς διάφορες μειονότητες, κι ἔτσι ὁ Ἰούλιος Σταυριανὸς ἦταν τὸ κατάλληλο πρόσωπο γιὰ τέτοιες οὐνιτικὲς δραστηριότητες.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἄρχισαν οἱ ἐπιδρομὲς τῶν Τούρκων γιὰ τὴν κατάκτησι τοῦ νησιοῦ. Ὄταν ἄρχισαν οἱ πολιορκίες τῶν μεγάλων πόλεων στὰ 1570, ὁ Σταυριανὸς ἔτυχε νὰ βρισκεται στὴ Ρώμη, κι ὅταν ἡ Κύπρος ἔπεσε ὀριστικὰ στὰ χέρια τῶν Τούρκων, πῆγε στὸν Πάπα, τὸν δομηνικανὸ Πίο τὸν Ε', γιὰ νὰ τοῦ δώσει μιὰ ἄλλη ἐπισκοπὴ. Μιὰ καὶ ἤξερε τὰ ἑλληνικὰ διορίσθηκε ὡς ἐπίσκοπος τῆς Βούας, ὅπου ἐφθασε στὶς 30 Μαΐου τοῦ 1571.

Ἡ ἐπισκοπὴ τῆς Βούας τὰ τελευταῖα χρόνια εἶχε ἐκκλησιαστικὲς μεταπτώσεις ποὺ εἶχαν ὑπονομεύσει τὴν τάξη. Ὁ ἐπίσκοπός τῆς Ἀχιλλέας Brancia (1549-1570) εἶχε ἀγωνισθῆ ἔναντιον τῆς παντοδυναμίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ρηγίου, ὁ ὁποῖος ὡς μητροπολίτης ἤθελε ἐκεῖνο τὸν ἐπίσκοπο ὡς ὑπήκοο, καὶ ὡς φεουδάρχης συγκαταριθμοῦσε τὴ Βούα ἀνάμεσα στὶς κυριότητές του. Τελικὰ ὁ Brancia δὲν ἐπέτυχε τίποτε, κι ἔτσι μετετέθη σὲ μιὰ κωμόπολη τοῦ Abruzzo.

Ὁ Σταυριανὸς φέρθηκε διπλωματικὰ στὸν μητροπολίτη καὶ ταυτόχρονα ἐγγυήθηκε ν' ἀνακαινίσει τὸ ἐπισκοπεῖο καὶ τὸν καθεδρικό ναὸ ποὺ εἶχαν παραμεληθῆ. Ἐξ ἄλλου οἱ ἀνακαινίσεις σ' αὐτὸν τὸν ναὸ τοῦ ἔδιναν τὴν εὐκαιρία νὰ εἰσαγάγει λατινικὲς συνήθειες, ὅπως τὸν εἶχε διατάξει ὁ πάπας. Ἔτσι στὶς 23 Νοεμβρίου τοῦ 1572 λειτούργησε γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τὸ λατινικὸ τυπικὸ. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1573 φρόντισε κι ἔφερε ἀπὸ τὴ Μεσσηνία ὄργανο ποὺ ἦταν ἀγνωστο στοὺς κατοίκους. Στὶς 20 Ἰανουαρίου τῆς ἴδιας χρονιάς ἓνας Ἑλληνας ἱερέας, ὁ Φραγκίσκος Siviglia ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ λειτούργησε μὲ τὸ λατινικὸ τυπικὸ κι ἔτσι ὀνομάσθηκε «Ἰουδάς» καὶ οἱ ἀπόγονοί του «γιοὶ τοῦ Ἰούδα». Ὁ ἐπίσκοπος πῆρε μὲ τὸ μέρος του καὶ τοὺς δύο δημάρχους τῆς πόλης, οἱ ὁποῖοι ἠλπίζαν ὅτι μ' αὐτὲς τὶς ἀλλαγὲς θὰ μπορούσε ὀλόκληρη ἡ ἑλληνόφωνη περιοχὴ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν ἀπομόνωση. Ἐπέσυρε ὅμως καὶ τὶς κατάρεις τοῦ ὑπολοίπου κλήρου καὶ τὶς ἀντιδράσεις εὐρέων στρωμάτων τοῦ λαοῦ.

(Συνεχίζεται)

Τò βιβλίο και ή άξία του

Σέ μιá έποχή σάν τη δική μας, όπου τò βιβλίο δυστυχώς δέν έχει κυρίαρχη θέση στά ένδιαφέροντα τών ανθρώπων, μιá μικρή, φτωχή και έμπερίστατη Μητρόπολη, ή 'Ι. Μητρόπολη Μόρφου τής Κύπρου, ίδρυσε από τò 1981 δανειστικές βιβλιοθήκες σέ όλα τά στρατόπεδα τής περιφέρειάς της, τς όποιες έμπλουτίζει κάθε χρόνο όπως και φέτος με νέα βιβλία. Σ' όλα αυτά τά χρόνια δόθηκαν συνολικά 33.517 τόμοι βιβλίων και 227 εικόνες, άξίας 49.872 χιλιάδων λιρών. Στή σεμνή τελετή, που όργανώθηκε έφέτος τò καλοκαίρι, παραδόθηκαν από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Μόρφου στους ύπευθύνους τών στρατοπέδων 3.740 ακόμα τόμοι βιβλίων. Εύχόμεθα και συνέχεια να έχει ή προσπάθεια και πολλούς μιμητές.

Ξεχωριστά**50 χρόνια**

Πενήντα χρόνια ιερατείας συμπλήρωσε έφέτος ó Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος. Ό Σεβασμιώτατος στά πενήντα αυτά χρόνια διεκρίθη για τò εκκλησιαστικό ήθος και τò φρόνημά του, για τήν διακριτικότητα του και τήν έμμογή του στις έλληνορθόδοξες παραδόσεις του γένους, τήν συγγραφική του ικανότητα και τς ιστορικοφιλολογικές και θεολογικές του έρευνες.

Έκκλησιαστική διάκριση

Η Γενική Συνέλευση τής Πανευρωπαϊκής Ένωσης για τά Άνθρώπινα Δικαιώματα και τήν Ποιμαντική τών Φυλακών τής Εύρώπης που συνήλθε πρό ήμερών στο Rugby τής Ουαλίας, έπανεξέλεξε ως τακτικό μέλος τής Κεντρικής Έκτελεστικής Έπιτροπής τής Ένωσης τόν Σεβασμ. Μητροπολίτη Κερκύρας και Παξών κ. Τιμόθεο. Στήν έν λόγω Ένωση ó Σεβασμιώτατος εκπροσωπεί τς Όρθόδοξες Έκκλησίες τής Δυτικής και Άνατολικής Εύρώπης.

Κλειστές εκκλησίες

Κάποτε οι εκκλησίες στήν ύπαιθρο και κυρίως στά νησιά μας ήταν άνοικτές, έως όπου ή άπογύμνωσή τους από τούς ιερόσυλους πήρε τρομακτικές διαστάσεις, με άποτέλεσμα σήμερα να βρίσκει κανείς πόρτες κλειδωμένες.

Άποκομμένες από τόν καθημερινό ρυθμό τής ζωής οι άναριθμητες εκκλησίες και τά ξωκκλήσια τής λαϊκής αρχιτεκτονικής στά νησιά μας και άλλου, παραμένουν στήν συντριπτική τους πλειοψηφία «έπασφράγιστες κοινωνίες», άπροσπέλαστες στους έπισκέπτες. Είναι βέβαια τò γεγονός αυτό ή προέκταση του γενικότερου ζητήματος τής φύλαξης και τής προστασίας τών μνημείων. Άραγε όμως δέν θά μπορούσε να βρεθεί μιá μέση λύση; Η μέση όδός, ούτως ώστε να μπορεί να έκφραστεί ή πίστη, ή λαϊκή εύσέβεια και ή αγάπη τών ανθρώπων που τιμούν και σέβονται και τò Χριστό και τήν Έκκλησία;

Φιλοξενίες

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού φιλοξενήθηκαν σε πολλές Έρεές Μητροπόλεις τής πατρίδας μας έμπερίστατα παιδιά τόσο από τη Ρωσία, όσο και από τς περιοχές

τής Βοσνίας και τής Β. Ηπειρού. Η φιλοξενία προσφέρθηκε από τήν 'Ι. Αρχιεπισκοπή Άθηνών και τς Μητροπόλεις Πειραιώς, Ηλείας, Σερρών κ.ά. Τους προσφέρθηκε άμέριστη αγάπη, συμπαράσταση και βοήθεια τόσο από τούς Σεβασμ. Αρχιερείς και τούς Έρεείς, όσο και από τόν φιλάγαθο λαό μας.

Νέο Ίδρυμα

Όλοκληρώθηκαν οι έργασίες άνοικοδομήσεως και με λαμπρότητα έγιναν στο τέλος Ιουνίου τά έγκαίνα ενός άκόμη Ίδρύματος στήν άκριτική Έρα Μητρόπολη Άλεξανδρουπόλεως. Πρόκειται για τò «Σταυρίδειο Ίδρυμα Περιθάλψεως Χρονίως Πασχόντων», τò όποίο ή Έκκλησία μας έκτισε και παρέδωσε στο λαό της και που είναι ένα θαύμα τής αγάπης και τής πρόνοιας του Θεού προς τήν άκριτική περιοχή τής Θράκης. Σκοπός του νέου αυτού Ίδρύματος, τò όποίο διαθέτει 70 θέσεις, είναι να παρέχει στέγη και τροφή, ιατροφαρμακευτική άγωγή και ψυχαγωγία σε ενήλικες που πάσχουν από άνιατα σωματικά νοσήματα. Οι δαπάνες για τήν άνεγερση του Ίδρύματος αυτού άνήλθαν στο ποσό τών 306.338.000 δρχ., άποτελεί δε κόσμημα για τήν περιοχή, χτισμένο με τς σύγχρονες προδιαγραφές. Σήμερα φιλοξενοούνται ήδη στο νέο αυτό Ίδρυμα τής Έκκλησίας μας 40 άσθενείς άδελφοί μας.

Εύγνωμοσύνη στους εύεργέτες

Έκδηλώσεις εύγνωμοσύνης έγιναν στις 24 Ιουλίου, στήν πέτρινη μοναξιά του όλιγάνθρωπου Ζαγοριού. Στο πανέμορφο Μονοένδρι, στά 1.100 μ. ύψόμετρο, στις κορυφές τής Πίνδου τιμήθηκαν τά παιδιά του Μάνθου και τής Καλής Ριζάρη, ό Γεώργιος και ό Μάνθος Ριζάρης, οι μεγάλοι εύεργέτες του έθνους, τής πατρίδας και τής Έκκλησίας μας. Τους τίμησαν, τò Ίδρυμα τής Ριζαρείου, όλο τò Ζαγόρι, αλλά και όλόκληρος ό Έλληνισμός για τήν τεράστια προσφορά τους στήν πατρίδα, τή θρησκεία και τήν έλληνική παιδεία. Οι γιορτές έγιναν με άφορμή τήν συμπλήρωση 150 χρόνων από τήν ίδρυση τής Ριζαρείου Έκκλησιαστικής Σχολής.

Άλλη μιá μαρτυρία

Έπιβεβαιώνεται για άλλη μιá φορά ή έλληνικότητα τής Μακεδονίας με τά εύρήματα τών αρχαιολόγων. Βυζαντινή Έπισκοπή στο κέντρο τής Δ. Μακεδονίας έφερε στο φώς ή αρχαιολογική σκαπάνη τής Έφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Βεροίας. Έδρα της τò Σισάνι Κοζάνης, όπου άποκαλύφθηκε ένα σπάνιο αρχιτεκτονικό δημιούργημα σταυρόσχημου ναού με τρούλο. Τά άνασκαφικά εύρήματα άνατρέπουν τά μέχρι στιγμής στοιχεία που άνάγουν τήν Έπισκοπή Σισανίου στον 16ο αϊ. και έπιβεβαιώνουν ότι ή έμφάνισή της μπορεί να άναχθεί τò άργότερο στον 11ο αϊ. Ό βυζαντινός ναός που άποκαλύφθηκε μπορεί να ένταχθεί στή σειρά τών μεγάλων έπισκοπικών ναών που κτίστηκαν στο χώρο τής Μακεδονίας τόν 11ο αϊ., όπως ή Μητρόπολη Σερρών, ή Έπισκοπή Σερβίων, ή Άγία Σοφία Άχρίδος κ.ά.

Άρχιμ. Μ. Φ.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Πρός τή γενιά του ΟΧΙ:

«Τούτο τό λόγο θά σās πώ, δέν έχω άλλον κανένα:
Μεθύστε μέ τ' άθάνατο κρασί του είκοσιένα»!

Κωστής Παλαμās

28η Οκτωβρίου...

In memoriam

.....
Τώρα κείται άπάνω στην τσουρουφλισμένη χλαίνη
Μ' ένα σταματημένο άγέρα στα ήσυχα μαλλιά
Μ' ένα κλαδάκι λησμονιάς στ' άριστερό του αυτί
Μοιάζει μπαξές πού του 'φυγαν άξαφνα τὰ πουλιά
Μοιάζει τραγούδι πού τό φίμωσαν μέσα στη σκοτεινιά
Μοιάζει ρολόι άγγέλου πού έσταμάτησε
Μόλις είπανε «γεια παιδιά» τὰ ματοτσίνουρα
Κι ή άπορία μαρμάρωσε...

Κείται άπάνω στην τσουρουφλισμένη χλαίνη.
Αίωνες μαύροι γύρω του
'Αλυχτούν με σκελετούς σκυλιών τη φοβερή σιωπή
Κι οι ώρες πού ξανάγιναν πέτρινες περιστέρες
'Ακούν με προσοχή
'Όμως τό γέλιο κάηκε, όμως ή γή κουφάθηκε,
'Όμως κανείς δέν άκουε την πιό στερνή κραυγή
'Όλος ό κόσμος άδειασε με τη στερνή κραυγή.

.....
Τώρα μεσ' στα θολά νερά μιá ταραχή άνεβαίνει

'Ο άνεμος άρπαγμένος άπ' τις φυλλωσιές
φυσάει μακριά τη σκόνη του
Τα φρούτα φτύνουν τό κουκούτσι τους
'Η γή κρύβει τις πέτρες της
'Ο φόβος σκάβει ένα λαγούμι και τρυπώνει τρέχοντας
Την ώρα πού μέσ' από τὰ ούράνια θάμνα
Τα ούρλιασμα της συννεφολύκαινας
Σκορπάει στού κάμπου τό πετσι, θύελλα άνατριχίλας.

.....
'Ηταν γενναίο παιδί
Με τὰ θαμπόχρυσά κουμπιά και τό πιστόλι του
Με τόν άέρα του άντρα στην περπατησιά
Και με τό κράνος του, γυαλιστερό σημάδι
(Φτάσανε τόσο εύκολα μεσ' στο μυαλό
Πού δέν έγνώρισε κακό ποτέ του)

Με τούς στρατιώτες του ξεροβά - δεξιά
Και την έκδίκηση της άδικίας μπροστά του
- Φωτιά στην άνομη φωτιά -
Με τό αίμα πάνω από τὰ φρύδια
Τά βουνά της 'Αλβανίας βροντήξαν
'Υστερα λυώσαν χιόνι να ξεπλύνουν
Τό κορμί του, σιωπηλό νανάγιο τη αύγής
Και τό στόμα του, μικρό πουλι άκελάηδιστο
Και τὰ χέρια του, άνοιχτές πλατείες της έρημιάς
Βροντήξαν τὰ βουνά της 'Αλβανίας
Δέν έκλαψαν
Γιατί να κλάψουν
'Ηταν γενναίο παιδί!

(άπό τό «'Ασμα ήρωικό και πένθιμο για τόν χαμένο
άνθυπολοχαγό της 'Αλβανίας» του 'Οδ. 'Ελύτη).

Μαζί...

«Δείξε την άγάπη σου σ' αυτόν πού άμάρτησε.
Δόστου να καταλάβει, ότι όταν του μιλάς για τό ά-
μάρτημά του και τόν συμβουλεύεις, δέν τό κάνεις με
σκοπό να τόν εκθέσεις, να τόν ντροπιάσεις, αλλά
γιατί θέλεις τό καλό του. Κράτησε τά πόδια του, φί-
λησέ τα με άγάπη, μήν τό θεωρήσεις ντροπή σου αυ-
τό' αν βέβαια ειλικρινά θέλεις να τόν θεραπεύσεις.
Αυτό κάνουν και οι γιατροί πολλές φορές, χαϊδεύον-
τας, φιλώντας, παρακαλώντας τόν δύστροπο άρρωστο
να δεχθεί τό φάρμακο. Κάμε και σύ τό ίδιο».

(Άγίου 'Ιωάννου Χρυσοστόμου, 'Ομιλία Γ'
εις άδριάντας, Migne 49. 47-59).

Ποιός και πώς;

«...Ποιός λυπήθηκε για τις άμαρτίες του; Ποιός
στέναξε γι' αυτές; Ποιός χτύπησε με πόνο (σάν τόν
τελώνη) τό στήθος του ζητώντας συγχώρηση; Ποιός
ένδιαφέρθηκε; Νομίζω κανένα, αλλά ενώ άμέτρητες
ήμερες θρηνούν οι άνθρωποι τούς συγγενείς και φί-
λους πού απέθαναν ή για άλλες ζημιές χρημάτων και
ύλικών αγαθών, όμως όταν χάνουν την ψυχή τους (με
τά άμαρτήματα) ούτε καν τό σκέπτονται. Πώς, λοι-
πόν, θά μπορούσαν να προκαλέσουν την εύπλαχνία
του Θεού, ώστε να συγχωρηθούν;».

(Άγίου 'Ιωάννου Χρυσοστόμου, 'Ομιλία Η'
εις Α' Κορινθίους, Migne 61. 67-75).

ΔΕΝΔΡΟ ΑΕΙΘΑΛΕΣ

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Στις ἡμέρες μας γινόμαστε ἀκροατὲς πολλῶν ἀπογοητευτικῶν μηνυμάτων γιὰ τὸ μέλλον τῆς γλωρίδας τῆς γῆς. Ἐπιπλέον τὰ μάτια μας γίνονται μάρτυρες μιᾶς τεράστιας οἰκολογικῆς καταστροφῆς ποὺ συμβαίνει στὰ περισσότερα μέρη αὐτῆς τῆς γῆς. Ὅλοι μας τρομοκρατούμεθα, ἴσως ἔχουμε δίκιο. Ἄν ἀφανιστοῦν τὰ δέντρα δὲν θὰ ἔχουμε ὄξυγόνο, θὰ ὑπάρξουν ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

Ἄν ὅμως κάποιον συγκεκριμένο δέντρο θεωρήσουμε πὼς δὲν τὸ ἔχουμε ἀνάγκη καὶ τὸ περιφρονήσουμε, αὐτὸ καὶ τοὺς καρπούς του, σίγουρα θὰ ἔρθει ὁ πνευματικὸς ἀφανισμὸς. Τὸ ἐν λόγῳ δέντρο εἶναι ἡ Ἐκκλησία, δέντρο ἀειθαλὲς ἀλλὰ δέντρο ποὺ αἰωνοζωογονεῖ αὐτοὺς ποὺ γεύονται τοὺς καρπούς του.

Ἴσως νὰ φανεῖ παράξενη ἢ παραπάνω παραβολή. Ἐμεῖς γνωρίζαμε μέχρι τώρα τὴν Ἐκκλησία ὡς «νέα κιβωτὸ σωτηρίας», ὡς «λιμάνι»¹, ὡς «θεραπεύτρια ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν ἀμαρτημάτων»², ὡς «σπίτι μὲ πολλῶν εἰδῶν χαρίσματα»³. Παρακάτω θὰ γίνῃ μία μικρὴ προσπάθεια νὰ ἀποδειχθεῖ μὲ λόγια λιτὰ ὁ δικὸς μας παραπάνω ἰσχυρισμὸς. Ὁ Δομήτορας Ἐκείνης Χριστός, ἃς εὐλογήσῃ καὶ τὸ βῆμα αὐτό.

Ὁ κορμὸς εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ φυτοῦ ποὺ μᾶς βοηθᾷ νὰ τὸ κατατάξουμε στὶς πόδες, στοὺς θάμνους ἢ στὰ δέντρα. Ἀφοῦ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία⁴, εὐκολὰ καταλαβαίνουμε πὼς ὁ κορμὸς τῆς εἶναι ὁ Χριστός.

Ἵστερα τὸ μάτι μας πηγαίνει στὰ κλωνάρια αὐτοῦ τοῦ δέντρου, τὰ ὅποια γιὰ τὴν Ἐκκλησία εἶναι ἀειθαλῆ, πάντα εἶναι γεμάτα ἀπὸ φύλλα. Εἶναι καὶ ὠραία στὴν ἐμφάνιση καὶ εὐωδιάζοντα, τοῦτα δίνουν στὸ δέντρο ἄλλη αἴγλη. Οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὰ κλωνιά τοῦ δέντρου μας. Εἶναι «ἡ δόξα καὶ ἡ ὠραιότης καὶ οἱ στύλοι τῆς Ἐκκλησίας»⁵. Τὸ κυριότερο δὲ καὶ ψηλότερο κλωνάρι εἶναι ἡ ἀνάνδρος «Μητέρα τοῦ Φωτός», γιὰτὶ «ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι παρθένος ἢ Θεοτόκος»⁶. Μὲ τίς μνήμες τοὺς δοξάζεται ὁ Θεός⁷ καὶ τὰ ὠραία αὐτὰ κλαδιὰ χαρίζουν ὁμορφιὰ στὸ ὅλο δέντρο καὶ λαμβάνουν θαυμασμὸ γι' αὐτό.

Πολλὰ εἶναι τὰ χόρτα ποὺ φυτρώνουν στὴν βάση κάθε δέντρου, τὸ βλάπτουν, τοῦ χαλοῦν τὴν ὁμορφιά του. Ὁ καλὸς κηπουρὸς βέβαια τὰ ξεριζώνει καὶ χάνονται ὡς βλαβερά. Πολλοὶ ἦταν καὶ οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ αἰρετικοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὰ χρόνια ποὺ Ἐκεῖνη ἦταν νεαρὸ βλαστάρι. Ὅλοι τοὺς ἔχουν χαθεῖ καὶ ὁ τῆς Βασιλεύουσας Ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης τοὺς ἀναζητεῖ⁸ καὶ ἡ ἱστορία τοὺς θυμᾶται μὲ ἀπέχθεια καὶ

τρόμο. Αὐτοκαταδικάσθηκαν διὰ τῶν ἔργων τοὺς.

Οἱ μπόρες τῆς φύσης δὲν εἶναι λίγες. Τὰ πρῶτα ποὺ δέχονται τὴν μανία τοὺς εἶναι τὰ δέντρα, ἀφοῦ βρίσκονται στὴν ὑπαιθρο. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Οἱ ἐναντίον τῆς διωγμοὶ ποτὲ δὲν ἔλλειψαν, ἀπὸ τὴν γέννησή τῆς ἀκόμα. Δυὸ χιλιάδες ὅμως χρόνια τώρα ζεῖ καὶ καρποφορεῖ καὶ «πύλα Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς»⁹. Οἱ κάθε εἶδους εἰδωλολάτρες ἤθελαν τὸν θανατὸ τῆς, τὴν ἔβλεπαν μὲ φόβο γιὰ τὸ μέλλον τοὺς. Τὴν σταυρώνουν καὶ Ἐκεῖνη ἀνυψώνεται ἰσχυρότερη. Τὴν συντηρεῖ ὁ Θεὸς καὶ ἡ Χάρις Του καὶ πολυκαρποφορεῖ μάλιστα.

Καρποφορία στὴν προκειμένη περίπτωση θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὼς εἶναι τὰ μέλη τῆς. Οἱ βαπτισμένοι χριστιανοὶ ποὺ συνειδητὰ ζοῦν τὸν λειτουργικὸ χωρὸχρονοῦ τῆς. Ὁ Ναὸς καὶ τὰ ὅσα γίνονται μέσα σ' αὐτόν, σκοπὸ ἔχουν νὰ ἀναδείξουν τοὺς ἐνοίκους του (ὅσο προσωρινοὶ καὶ ἂν εἶναι) ἀγιασμένη παράταξη τῆς στρατευομένης πρῶτα καὶ τῆς θριαμβεύουσας ὕστερα Ἐκκλησίας.

Μέσα σ' ὅλα τὰ ὀφέλη ποὺ προσφέρει τὸ δέντρο Ἐκκλησία εἶναι ὅτι φιλοξενεῖ στὰ κλαδιὰ του τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, πλασθέντα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸν Παντογνώστη Θεό. Καὶ οἱ ἱερεῖς φιλοξενοῦνται «ἰδιαίτερα» μέσα στὴν Ἐκκλησία, «κελαϊδοῦν» σὲ κάθε Θεῖα Λειτουργία καὶ κηρύττουν ὅτι: «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»¹⁰.

Πρέπει νὰ ποῦμε ἐδῶ, πὼς στὰ δέντρα κελαϊδοῦν ὄλων τῶν εἰδῶν πτηνά, ὑπάρχει ἄλλωστε ἐλευθερία γιὰ τὸ ποῦ θὰ πάει τὸ καθένα. Δὲν εἶναι ὅμως ὅλα καλλίφωνα καὶ ἀρεστά, μερικὰ μάλιστα εἶναι καὶ ἐπικίνδυνα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀφήνει ὁ Θεὸς νὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀσχημὴ κατάσταση. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς κληρικούς. Ὅ,τι καὶ ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι αὐτοὶ ἡ Ἐκκλησία παραμένει ἡ ἴδια, «ἀγία καὶ ἀμωμος»¹¹. Τὸ ἄριστο εἶναι νὰ ὑπάρχουν ἅγιοι «κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα» κληρικοὶ γιὰ νὰ ἀγιάζουν καὶ τὸ ποιμνίό τοὺς καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος. Ὁ Κύριος καὶ ἡ ἀγάπη Του ἐπιτρέπει τὰ πάντα, ἡ πίστη μας δὲν πρέπει νὰ κλονίζεται ἀπὸ τὰ ἀσχημα.

Τὰ δέντρα, ἐκτὸς τῶν παραπάνω, δίδουν δροσιὰ στὶς δύσκολες ἡμέρες τοῦ καύσωνα. Στὸν ὑπερβολικὸ ἥλιο εἶναι λύση. Ὑπάρχουν καὶ μερικὰ ποὺ τὰ φύλλα τοὺς δὲν πέφτουν καμμία ἐποχὴ τοῦ ἔτους καὶ δὲν φεύγουν ποτὲ ἀπὸ τὸν σκοπὸ τοὺς.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δέντρο εὐσκόφυλλο καὶ ἀειθαλὲς, γι' αὐτὸ ἄλλωστε λέγεται καὶ Ἐκκλησία, γιὰτὶ τοὺς μαζεύει ὅλους¹². Πατερικὴ μάλιστα εἶναι ἡ ἀνα-

φορά για την τάξη που κυριαρχεί μέσα στην Έκκλησία, έχοντας όλων των ειδών τα επαγγέλματα, ηλικίες και τα δύο φύλα ισότιμα¹³.

Άφου γίνει η σύναξη «πάντων ημών», με κάθε λατρευτική ευκαιρία που μας δίνεται, δροσιζόμαστε όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά, γιατί όταν ο λειτουργός εύλογεί και δεν ξεχωρίζει κανέναν ιδιαίτερος, όταν δε μεταλαμβάνουμε το Σώμα και Αίμα του Θεανθρώπου γίνεται θεοφόρος ο άξιος λήπτης και μόνον αυτός.

Υπάρχει η παραπάνω απόλυτη ισότητα γιατί της Έκκλησίας οι πόρτες ανοίγουν για τον καθένα και έρχονται όλοι γιατί «αναγκαίος ο Χριστός δι' όλους ανεξαιρέτως» άφου, «τό να ζη κανείς κοντά στον Χριστό είναι γλυκός Παράδεισος»¹⁴.

Φυσικά δέντρο χωρίς ρίζες δεν υπάρχει, όταν αποκοπεί από αυτές μαραίνεται. Αυτό γίνεται και στην Έκκλησία· «ή Σάρκωση, ή Απολύτρωση, ή Ανάσταση και ή Ανάληψη αποτελούν τα ζωντανά θεμέλια και στην κυριολεξία την ύπαρξη της Έκκλησίας ως σώματος Χριστού»¹⁵. Αν λοιπόν οι ρίζες της Έκκλησίας αποκοπούν από τον κυρίως κορμό του δέντρου, τον Χριστό, τότε το δέντρο δεν θα υπάρχει, άφου θα είναι ά- Χριστο, θα έχει γίνει και άχρηστο. Σίγουρα τα παραπάνω άπλες σκέψεις είναι και τέτοιες θα παραμείνουν, γιατί ή Θεία Πρόνοια ποτέ δεν θα επιτρέψει να γίνουν αυτά. «Πάντοτε νύν και άει» θα είναι ή «την Όρθόδοξον πίστιν κατέχουσα»¹⁶ και αυτήν διακηρύττουσα.

Χαρά μεγάλη μας προξενεί ή θέα ενός ή πολλών δασών μαζί. Η καταπράσινη βουνοκορφή αποτελεί πρόκληση για επίσκεψη σ' αυτήν για άναψυχή. Οι ή-μέρες μας, ήμέρες άγχους και ρουτίνας, έχουν ανάγκη από τέτοια διαλείμματα. Το ίδιο συμβαίνει στην Έκκλησία, άφου κάθε ένα δέντρο είναι μία Έκκλησία και οι πολλές Έκκλησίες είναι ένα δάσος.

Διάχυτη είναι ή άπορία ποιά είναι ή σχέση μας με τις άλλες όμόδοξες ανά τον κόσμο Έκκλησίες. Ποιές οι διαφορές και ποιός ο σκοπός της ύπαρξης αυτών. Πρέπει να γίνει κατανοητό πώς τον χωρισμό της Άγίας και Όρθόδοξης Έκκλησίας σε επιμέρους Πατριαρχεία και Αρχιεπισκοπές, καθαρά λόγιο ιστορικοί και διοικητικοί τον επέβαλαν.

Αν και διασκορπισμένη ή Έκκλησία σ' όλο τον κόσμο φυλάει με επιμέλεια το κήρυγμα και αυτήν την πίστη που παρέλαβε από τους Άποστόλους¹⁷ και την παραδίδει σ' όποιον με ταπεινώση καρδιάς την ζητήσει.

Στά δόγματα δεν υπάρχει ούτεμία διαφορά, ή δε Οίκουμενική Σύνοδος είναι το ανώτατο όργανο αποφάσεων για την πορεία της Όρθοδοξίας. Ένα δέντρο από μόνο του δεν φέρνει και πολλά άποτελέσμα-

τα, τα πολλά όμως μαζί δίνουν ό,τι το καλύτερο. «Στην ένότητα ύπάρχει ή ισχύς».

Γνωστά σ' όλους είναι τα όφελή μας από την ύπαρξη δέντρων και δασών κοντά σε μία κατοικημένη περιοχή. Ο πρώτος και κύριος λόγος: το όξυγόνο, το τόσο άπαραίτητο για να ζούμε.

Το δέντρο - Έκκλησία μας δίνει ένα άλλο όξυγόνο, μας δίνει τον άγιασμό, την σωτηρία, την αιώνια ζωή. Μας δείχνει, ή Έκκλησία, τον τρόπο για να κατακτήσουμε όρη ψηλά και δύσβατα: τις άρετές, τα μόνα έπιχειρήματά μας ένώπιον του Θεού και «άρετή είναι να άπομακρυνόμαστε από το κακό και να κάνουμε το καλό»¹⁸. Βοήθεια σημαντική για να το πετύχουμε μας δωρίζει ή Έκκλησία, άρκει να ύπάρξει αίτημα.

Τέλος, εύλογο θα είναι το έρώτημα «πόσων χρόνων είναι το δέντρο μας, ή Έκκλησία μας;». Παιδιόθεν γνωρίζουμε πώς αν κόψουμε έναν κορμό δέντρου όριζόντια, ο αριθμός των κύκλων που θα δούμε σχηματισμένους δηλώνουν και τα χρόνια ζωής του δέντρου. Στην δική μας περίπτωση ή ηλικία της Έκκλησίας είναι σχεδόν δύο χιλιάδες χρόνια. Η ίδρυσή της έγινε από τον Κύριο. Γενέθλια ήμέρα της είναι ή ή-μέρα της Πεντηκοστής¹⁹. Το δε Άγιο Πνεύμα, είναι αυτό που Την ζωογονεί, όπως το νερό τα δέντρα. Η χάρη Του είναι εκείνη που την κρατά ψηλά στην άποστολή της. Η ίερωσύνη με την επίκλησή Του δίδεται από τους Έπισκόπους έως τις ήμέρες μας.

Με λόγια που σίγουρα τα χαρακτηρίζει ή φτώχεια έγινε μια προσπάθεια για να προσεγγίσουμε με μία πάρα πολύ άπλή παραβολή το μυστήριο που λέγεται Έκκλησία. Τον κορμό του δέντρου τον βλέπουμε, το ίδιο βλέπουμε και τον χορηγό όλων των δωρεών στη ζωή μας, γιατί «Θεός φανερώθη έν σαρκί». Σ' Εκείνον ως είναι οι δεήσεις μας να μας κρατάνε μέσα στην Χάρη Του και στην Έκκλησία Του.

1. Ιωάννης Χρυσόστομος, Ε.Π.Ε. 49, 335-337.

2. Κύριλλος Έροσολύμων, Ε.Π.Ε. 33, 1044.

3. Μέγας Βασίλειος, Ε.Π.Ε. 6, 226.

4. Έφ. α'.

5. π. Ιωάννης Κροστάνδης, «ό Ουρανός στην γή» σελ. 32.

6. Migne 31, 1468.

7. Κάθισμα Έσπερινού Παρασκευής Δ' ήγου.

8. Ιωάννης Χρυσόστομος, Ε.Π.Ε. 56, 121-122.

9. Ματθ. ιστ' 18.

10. Έβρ. ιγ', 8.

11. Έφ. ε' 27.

12. Κύριλλος Έροσολύμων Ε.Π.Ε. 33, 1044.

13. Μέγας Βασίλειος Ε.Π.Ε. 31, 205-208.

14. Περιοδικό «Όσιος Νικάνωρ» τ. 43, Ιούλιος 1989.

15. Περιοδικό «Ο Λόγος του Σταυρού», τ. 152, Σεπ. - Οκτ. 1988.

16. Δοξαστικό Έσπερινού Κυριακής της Όρθοδοξίας.

17. Είρηναίος Β.Ε.Π.Ε.Σ 5, 115-116.

18. Μέγας Βασίλειος Migne 31, 436.

19. Πραξ. β', 1-11.

Ἡ ἄσκηση τῆς οἰκονομίας στὰ Μυστήρια μὲ εἰδικότερη ἀναφορὰ στὸν πολιτικὸ γάμο

Τῆς Ἀρχοντούλας Ἀνέστη, θεολόγου - φοιτ. Νομικῆς

Α. Συμπεράσματα

Σὰν ἓνα τελικὸ συμπέρασμα ὅλων ὧσων ἀναφέραμε παραπάνω, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ πολιτικὸς γάμος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν δὲν εἶναι πορνεία. Οὐτε εἶναι πορνεία, ἐπειδὴ δὲν ἱερολογεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία⁵⁶. Πορνεία μπορεῖ νὰ χαρακτηρησθεῖ ὁ πολιτικὸς γάμος, ὅταν δὲν τὸν δέχεται ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ τὸν ἀπορρίπτει γιὰ τὰ μέλη της. Ἀπὸ τὴ στιγμή ὅμως ποὺ ἡ Ἐκκλησία θὰ δέχεται ἢ θὰ ἀνέχεται τὸν πολιτικὸ γάμο, παύει αὐτὸς νὰ εἶναι πορνεία.

Ὁ πολιτικὸς γάμος θὰ λέγαμε ὅτι ἀποτελεῖ ἀντικανονικὴ συμπεριφορὰ, μόνο ἂν συμπεριλαμβάνεται στὶς περιπτώσεις ἐκεῖνες⁵⁷ ποὺ καταργοῦνται μὲ τὸ Ν. 1250/1982, τὶς ὁποῖες προβλέπουν οἱ ἱεροὶ κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἀντικατοπτρίζουν τὴν ἱερὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ τέλεση τοῦ πολιτικοῦ γάμου δὲν συνεπάγεται ἔξοδο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, γιατί ναι μὲν ἔχουμε ἐκούσια ἀπόσχιση ἀπ' τὴν Ἐκκλησία, ποὺ δὲν ἐκδηλώνεται ρητὰ, δηλαδὴ μὲ σχετικὴ ἄτυπη δήλωση πρὸς κάποια ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή⁵⁸, ἀλλὰ σιωπηρὰ, πλὴν ὅμως θὰ ἦταν πολὺ παρακινδυνευμένο νὰ στηριχθεῖ ἓνα τέτοιο συμπέρασμα (πολιτικὸς γάμος = ἔξοδος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία) σὲ μόνο τὸ γεγονὸς τῆς τέλεσης πολιτικοῦ γάμου⁵⁹, ἂν δὲν συνδυάζεται καὶ μὲ ἄλλα περιστατικά, ποὺ νὰ πείθουν ὅτι «ὁ τελῶν» πολιτικὸ γάμο ἔχει πραγματικὰ ἀπομακρυνθεῖ ψυχικὰ ἀπ' τὴ ὀρθόδοξη πίστη⁶⁰.

Βέβαια πρέπει νὰ προσθέσουμε, ὅτι ὅσοι προτιμοῦν τὸν πολιτικὸ γάμο ἀντὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο, ἀπὸ τὸ νὰ στεροῦν μόνοι τους τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς ἑαυτοὺς τους. Μόνοι τους θεωροῦν τὸν ἑαυτό τους ἀμαρτωλὸ καὶ ἀνάξιο νὰ δεχθεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐλογία⁶¹.

Ὁ πολιτικὸς γάμος θὰ ἦταν «σκληρὸ» ἂν λέγαμε ὅτι συνιστᾷ ἀποστασία. Θὰ μπορούσαμε ἴσως νὰ τὸν χαρακτηρίσουμε σὰν «προσωρινὸ ἀποσκίσημα» ἀπ' τὰ μέχρι τώρα «καθιερωμένα». Καὶ λέμε προσωρινό, γιατί ὅσοι τέλεσαν πολιτικὸ γάμο ἐπιστρέφουν στὴ συνέχεια καὶ ξανακτυποῦν τὶς πύλες τῆς Ἐκκλησίας, ζητώντας νὰ βαπτίσουν τὰ παιδιὰ τους ἢ νὰ γίνουν ἀνάδοχοι. Πράγμα ποὺ δείχνει ὅτι ἀποδίδουν σημασία στὴ διατήρηση τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας⁶².

Ἡ Ἐκκλησία «μπορεῖ» νὰ τοὺς δεχθεῖ. Πάντως ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ πράξει αὐτὸ ἢ Ἐκκλησία, γιατί δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες⁶³.

Ἡ Ἐκκλησία «πρέπει» νὰ τοὺς δεχθεῖ, ὅπως ταιριάζει ἄλλωστε στὴ φύση της, σὰ κοινωνία ἀγάπης καὶ συγγνώμης, ἀπὸ χριστιανικὴ διάθεση, ἀπὸ συγκατάβαση καὶ ἐπιείκεια γιὰ χάρη τῆς σωτηρίας τους καὶ νὰ τοὺς ἐπανεντάξει στοὺς μητρικοὺς κόλπους της.

Εἰδικότερα θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ προτείνει: Νὰ ἀνέχεται ἡ Ἐκκλησία τὸν πολιτικὸ γάμο γιὰ τὰ μέλη της ποὺ ἔχουν λόγο νὰ τὸν προτιμοῦν ἢ γιατί ἀναγκάζονται σ' αὐτόν, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατο ὅμως ὄρο, ὅτι θὰ τηροῦνται οἱ κανονικὲς προϋποθέσεις (θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς) σύναψης καὶ λύσης τοῦ γάμου. Ἀντίθετα μπορεῖ (πρέπει) νὰ μὴ τὸν ἀνέχεται, ὅταν δὲν θὰ τηροῦνται οἱ κανονικὲς προϋποθέσεις, ὅποτε ὁ γάμος αὐτός, ποὺ θὰ γίνεται μὲ τὸν πολιτικὸ τύπο, θὰ χαρακτηρίζεται πορνεία, ἀφοῦ θὰ γίνεται παρὰ τὴν ἀρνησὶ τῆς «κρατούσης» ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Ἐκτὸς καὶ ἂν οἱ ἐνδιαφερόμενοι χριστιανοὶ ζητοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ τοὺς παρέχει «κατ' οἰκονομίαν»⁶⁴ τὴν ἄδειά της γιὰ ἓνα τέτοιο πολιτικὸ γάμο, στὸν ὁποῖο δὲν θὰ ὑπάρχουν ὅλες οἱ «ἐν λόγῳ» κανονικὲς προϋποθέσεις⁶⁵.

(Τέλος)

56. Μπούμη, Ἡ ἐπισκοπικὴ ἄδεια γιὰ τὴ σύναψη (θηρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ) γάμου, 1985, σελ. 427.

57. Τρωιάνου, ὅ.π., σελ. 354.

58. Βαβούσκου ὅ.π., σελ. 265, Τρωιάνου, ὅ.π., σελ. 154, Χριστοφολοπούλου, ὅ.π., σελ. 123.

59. Γιατὶ ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος νὰ συνάπτει γάμο τῆς ἀρεσκείας του, ἢ σύμφωνα πρὸς τὴν πολιτικὴ του τοποθέτηση ἢ τὴ θεωρητικὴ ἢ ἰδεολογικὴ του ἄποψη ἢ τὴν ψυχοσυνθετικὴ του κατάσταση (Βαβούσκου, Ἀρμ. 1986, σελ. 703).

60. Τρωιάνου, Χριστιανός 1985, σελ. 59.

61. Μπούμη, ὅ.π., σελ. 427.

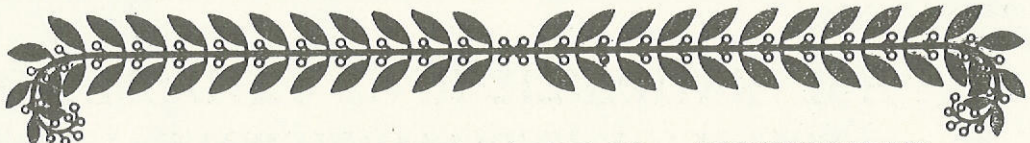
62. Τρωιάνου, Χριστιανός 1985, σελ. 59.

63. Μπούμη, ὅ.π. σελ. 430.

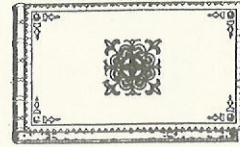
64. Ὁ διάσημος κανονολόγος Νικόδημος Μύλας, λέει: «Τὰ μὲν ἀνατρεπτικὰ κωλύματα δὲν δύνανται νὰ ἀρθῶσι, ὁ δὲ ὑπάρχοντος τοιοῦτου κωλύματος συναφθεὶς γάμος ἐστὶ διαλυτός... Μόνον ἐν ἐκτάκτοις περιπτώσεσιν, ἀπειλούμενης δηλονότι τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἢ προκειμένου νὰ ἀποσοβηθῇ κακὸν τι ἢ προληφθῇ σκάνδαλον, ἐπιτρέπουν οἱ ἱεροὶ κανόνες τὴν ἐπισκοπικὴν συνόδον τῆς οἰκείας ἐκκλησίας, ὅπως ἐπὶ προσώπων τινῶν ἐρημνεύωνται καὶ ἐφαρμοζονται οἱ νόμοι φιλανθρωπότερον καὶ μετὰ συνετῆς οἰκονομίας» (Μπούμη, Ἡ ἐπισκοπικὴ ἄδεια γιὰ τὴ σύναψη (θηρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ) γάμου, Ἀθήνα 1985, σ. 430, σημ. 34).

65. Μπούμη, ὅ.π., σελ. 430, 431.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 327 τοῦ ὑπ' ἀρ. 14 τεύχους.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἰγνατίου Α. Τριάντη
Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Βερατίου,
Αὐλώνος καὶ Κανίνης

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ ΜΑΚΡΗΣ

Κάθε τι πού λέγεται, γράφεται ἢ ἀπλῶς ἀναφέρεται γιά τὸ ἱερὸ νησί τῆς Πάτμου, πάντοτε συγκινεῖ τὴν πιστεύουσα χριστιανικὴ ψυχὴ. Προκαλεῖ μνήμες πλούσιας ζωῆς καὶ διδασκαλίας. Καὶ ἐνισχύει τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλπίδα.

Τὰ πῶς πάνω, ὅμως, αὐξάνονται ἀκόμα περισσότερο, ὅταν συνδέονται μὲ θεῖους πατέρες, γέροντες καὶ μοναχοὺς τῆς Μονῆς, πού ἀνάλωσαν τὸ βίό τους, ὡς θυμίαμα, στὴν ἄσκησι τῆς ἀγάτης καὶ μὲ τὴν ἀκτινοβολία τῆς μορφῆς τους ὁδήγησαν τοὺς ἀνθρώπους, μέσα ἀπὸ τὴ μυσταγωγία τοῦ εὐαγγελικοῦ καὶ λειτουργικοῦ λόγου, στὴ σωτηρία.

Ἐνας τέτοιος ἀγιασμένος ἄνδρας, πού ὡς πνευματικὸς, ὁραματιστὴς καὶ φιλόανθρωπος ἔλαμψε μὲ τὴν προσφορὰ καὶ ἀγαθότητά του, ὑπῆρξε καὶ ὁ καθηγούμενος τῆς Μονῆς τῆς Πάτμου Ἀμφιλόχιος Μακρῆς (1889-1970), τοῦ ὁποῦ το βίο, τὶς ὑποθήκες καὶ τὶς θεόσταλτες μαρτυρίες, καταγράφει ὁ σ. στὸ νέο, ἀπὸ 560 καλαίσθητες σελίδες, βιβλίο του.

Πρόκειται γιά συγγραφικὸ μὸχο πρῶτου μεγέθους. Γιά συστηματικὴ, πολυχρόνια ἔρευνα πού μὲ εὐθύνη καὶ σεβασμὸ παρουσιάζεται, δίνοντας ὀλοκληρωμένη τὴ μορφή τοῦ βιογραφουμένου, ὁ ὁποῖος ἀνάλωσε τὴ ζωὴ του γιά τὴ Μονή, τὴν Πάτμο καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅμως καὶ ὁ σ. μέσα ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ τὸ ἔργο τοῦ γέροντα Ἀμφιλόχιου Μακρῆ ἀνακαίνισε τὸ πνευματικὸ του ὄπλοστάσιο, τὸ ὁποῖο, μάλιστα, ἀκτινοβολεῖ μέσα ἀπὸ τὶς καλογραμμέρες σελίδες τοῦ βιβλίου του.

«Δέν ἀποσιωπῶ, γράφει στὸν πρόλογό του, τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν καὶ πνευματικὴν οἰκοδομὴν, τὴν ὁποῖαν ἀπεκόμισα, καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς συγκεντρώσεως, ταξινομήσεως τοῦ ὑλικοῦ καὶ συνθέσεως τοῦ ἔργου. Οὗτος ὁ χρόνος ὑπῆρξε δι' ἐμὲ περίοδος ἱερᾶς ἐνασχολήσεως, θητείας καὶ μαθητείας παρὰ τοὺς πόδας τοιοῦτου πνευματικοῦ Διδασκάλου καὶ Γέροντος διακριτικοῦ, διὸ καὶ εὐγνωμῶ τὸν ἀνάγαθον Κύριον καὶ δι' αὐτὴν τὴν εὐλογίαν Του».

Καὶ εἶναι περισσότερο ἀπὸ βέβαιο, ὅτι καὶ στὸν πιστὸ ἀναγνώστη πού θὰ διαβάσει αὐτὸ τὸ βιβλίο, τὰ ἴδια αἰσθήματα θὰ προκληθοῦν στὴν ψυχὴ του.

π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, στὴ νεώτερη ἱστορία τοῦ Ἐθνους μας, βιβλία σὰν κι αὐτὰ πού γράφει ὁ π. Γεωργιος Μεταλληνός, εἶναι ἀναγκαῖα, ἀπαραίτητα γιά νὰ τὰ ρουφοῦν, κυριολεκτικὰ, οἱ πανέλληνες.

Γιατὶ ὅλα, μὰ ὅλα εἶναι βιβλία καιρία, ἐθνικῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἐθνικοῦ προσανατολισμοῦ. Εἶναι βιβλία Ρωμηοσύνης καὶ πολιτικῆς – ἐθνικῆς ὑπαρξῆς. Βιβλία γιά τὸν καθένα Νεοέλληνα, ὅποιασδήποτε ἡλικίας, ἰδεολογίας, κουλτούρας καὶ ἂν εἶναι. Στὰ ὅποια μπορεῖ, μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη, νὰ στηρίζεται τὴ μακροαῖωνη καταγωγὴ του, τὴ διαχρονικὴ ἱστορικότητά του, τὶς προοπτικὲς του καὶ τὴν ταυτότητά του.

Τὰ βιβλία εἶναι γραμμένα μὲ πάθος, ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτοέλεγχο. Μὲ πίστη, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερία στοχασμοῦ. Εἶναι κείμενα καθοριστικὰ – συλλογικῆς μνήμης, ἀνάτασης ἀλλὰ καὶ ὁράματος. Πραγματικῆς Ρωμαϊκῆς πορείας μέσα στὴν παγκόσμια σύγχυση καὶ στὸ χαμὸ τῆς Βαβέλ πού ὑπάρχει γύρω μας.

Ἰδιαιτέρως τὸ βιβλίο τοῦ π. Γ. Μεταλληνοῦ «Πολιτικὴ καὶ Θεολογία» ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Τέρτιος», ἀποτελεῖ μὴ δυναμικὴ, καινοτόμα γραφή. Ἐπειδὴ μὲ ζωντάνια καὶ παραστατικότητά καὶ μέσα ἀπὸ συγκεκριμένη ἱστορικὴ προσωπικότητα, δίνει τὸ κλίμα, τὶς συγκρούσεις, τὶς ιδέες καὶ τὸ πνεῦμα πού πρέπει νὰ ἀποκομίσει ὁ ἀναγνώστης.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ φανερῶνει ἐξᾶλλου μὴ ὑπέμετρον αἴσθησι εὐθύνης, προσφέρει μὴ πλουσιότατη βιβλιογραφία καὶ κυρίως, ἓνα σπάνιο, ρέοντα τρόπο γραφῆς, πού, στ' ἀλήθεια, συναρπάζει καὶ καθιλώνει. Τὸ βιβλίο δίνει σὲ τελευταία ἀνάλυση τὴ δυνατότητα γιά ἓνα πέρασμα ἀπὸ τὴν ἀτομικότητα στὴ συλλογικότητα, γιά μὴ συνθεσὴ στὰ ὄρια τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἐθνους στὸ β' μισὸ τοῦ 19ου αἰῶνα. Οἱ ὅποιες δὴποτε δὲ προεκτάσεις σὲ σχέσεις τῆς δικῆς μας ἐποχῆς εἶναι εὐνόητες, ἀφοῦ τὸ δικό μας «σήμερον» δὲν εἶναι παρὰ ἢ «ἐκβασὴ τῶν «ὠδίνων» τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰακωβάτου».

Φς

Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Του κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

ΣΤ'. 'Ο ἅγιος Κύριλλος συνεχίζει εἰς τὴν παρούσαν Κατήχησιν δι' ἑνὸς λίαν ἐντόνου ἀπολογητικοῦ ὕφους. Προσκομίζων ἐπιχειρηματολογικὸν ὕλικὸν ἐκ τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πειράται νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἐξ Ἰουδαίων προσηλύτους εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ὅτι αἱ Γραφαὶ αὐταὶ ἐπληρώθησαν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Ὡς πρῶτον γεγονός ἀναφέρει οὗτος τὸ ὅτι οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἔδесαν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μετέφερον αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως⁹¹. Τοῦτο εἶχεν, ἀσαφῶς μὲν, πλὴν βεβαίως, προεἶπει ὁ προφήτης Ἡσαΐας διὰ τῶν ἐξῆς λόγων αὐτοῦ: «οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευνται βουλὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες: δῆσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχητος ἡμῖν ἐστὶ.»⁹² 'Ο ἅγιος τονίζει ὅτι ἀσφαλῶς ἀπετέλεσεν ἐγκλημα διὰ τοὺς Ἰουδαίους ἢ ἀδικὸς ἀποφασίς κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὡς καὶ κολάσιμον δι' αὐτοὺς ἀμάρτημα. Τοῦτο δύναται σαφῶς νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὴν καταδίκην προφητικῶν μορφῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ τῶν συγχρόνων πρὸς αὐτοὺς Ἑβραίων, ὡς οἱ προφήται Ἡσαΐας καὶ Ἱερεμίας. Εἰδικώτερον ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἐπριονίσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίων⁹³, ἀλλὰ παρὰ τὴν διάπραξιν τούτου τοῦ ἐγκλήματος συνεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ προφήτης Ἱερεμίας ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ εἰς λάκκον βορβόρου⁹⁴, ἐπειδὴ προεφίτησε περὶ τῆς παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τοὺς Βαβυλωνίους. Παρὰ ταῦτα ἡ πράξις αὐτῆ τῶν Ἰουδαίων συνεχωρήθη διότι δὲν ἦτο τόσοσ σοβαρὸν ἐγκλημα ὡς εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ, ἐπειδὴ ἀνεφέρετο εἰς ἀπλοῦν ἄνθρωπον. Εἰς τὴν περιπτώσιν ὁμοῦ τοῦ Ἰησοῦ ἡ σημασία τῆς ἀδικου πράξεως τῶν Ἰουδαίων κατ' αὐτοῦ ἦτο ἀπείρως μεγαλυτέρα, διότι ἀνεφέρετο ὄχι εἰς ἄνθρωπον, ἀλλὰ εἰς αὐτὸν Τούτον τὸν Ἐνανθρωπήσαντα Θεόν. Διὰ τοῦτο εἶναι φοβερὰ ἡ ἐνοχὴ αὐτῶν.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον: «Ἄς δέσωμεν τὸν Δίκαιον»⁹⁵. Βεβαίως θὰ διηρωτᾶτο τίς, ἐὰν ἡδύνατο ὁ Ἰησοῦς νὰ σώσῃ ἑαυτὸν καταβαίνων ἐκ τοῦ Σταυροῦ⁹⁶, ἐφ' ὅσον οὗτος ἦτο Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀνέστησεν ἐκ τῶν νεκρῶν τὸν Λάζαρον μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῶν θανάτου αὐτοῦ⁹⁷, ὡς καὶ δι' ἀγγέλου τὸν Ἀπόστολον Πέτρον⁹⁸, μετὰ τὴν φυλάκισιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου. Οἱ ἄγγελοι ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ συντρίβουν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ λέγοντες: «διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν»⁹⁹ ἀλλὰ δὲν ἐπραξάν τούτο, διότι οὕτως ἐπεθύμει ὁ Κύριος, ὁ Ὅποιος ἤθελε νὰ ὑπομείνῃ τὸ μαρτύριον τοῦ σωματικοῦ θανάτου, διότι μόνον οὕτω θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἡ σωτηρία τοῦ πεπρωκότος ἀνθρώπου. Ὡσαύτως ἀναφέρεται εἰς

τὴν Καινὴν Διαθήκην ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὠδηγήθη εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, διὰ νὰ δικασθῇ. Σχετικὴ προφητεία ὑπάρχει σαφῶς εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἐξῆς: «αὐτὸς Κύριος εἰς κρίσιν ἤξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ»¹⁰⁰, καὶ ἡ ὁποία ὑποδηλοῖ τὴν ἐνώπιον τῶν Ἰουδαίων κριτῶν κρίσιν τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ ἅγιος Κύριλλος ὑπενθυμίζει εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ ὅτι ὅταν ἀνεκρίνετο ὁ Ἰησοῦς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως, ἐνῶ ἤκουσεν οὗτος τὴν ἀλήθειαν ἠγανάκει καὶ εἰς ὑπηρετῆς ἔδωκε ράπισμα εἰς τὸν Κύριον¹⁰¹, ἐπειδὴ οὗτος εἶχεν εἶπει ὅτι εἶχε κηρύξει ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ ἱερῷ, δηλαδὴ εἰς δημοσίους τόπους. Κατὰ συνέθειαν θὰ ἡδύνατο ὁ ἀρχιερεὺς νὰ ἐρωτήσῃ, περὶ τοῦ ποῖα ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, ὅσους εἶχον ἀκούσει ταύτην. Τοιοῦτοτρόπως τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως «ἐλαμψε... ὡς ὁ ἥλιος»¹⁰², ἠνείχετο νὰ ραπισθῇ ὑπὸ χειρῶν ἀνόμων, τοῦτο δὲ χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Πιλάτου ἐνέπτυν εἰς τὸ πρόσωπον Ἐκεῖνου¹⁰³ ὁ Ὅποιος, ἀφοῦ ἔπτυσε καὶ ἔκαμε πηλόν, ἔθεράπευσε τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν¹⁰⁴.

Ὁ ἅγιος πατὴρ μνημονεύει τοῦ χωρίου τοῦ Δευτερονομίου: «ταῦτα Κυρίῳ ἀνταποδίδετε; οὕτω λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός;»¹⁰⁵, διὰ νὰ καταστήσῃ ἐμφανῆ τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀπιστίαν τοῦ Ἰσραὴλ. Τὴν αὐτὴν ἀπορίαν εἶχεν ἐκφράσει καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας διερωτώμενος: «Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;»¹⁰⁶, διότι θὰ ἦτο ὄντως δυσχερὲς τὸ νὰ πιστεύουσιν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸ ὅτι ἔπαθε καὶ ἐσταυρώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ «ὁ βραχίον Κυρίου»¹⁰⁷. Ἐν τούτοις, σημειῶναι ὁ ἅγιος Κύριλλος, πάντα ὑπέμεινεν ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν αὐτοῦ. Διὰ νὰ μὴ ὀδηγηθοῦν δὲ εἰς τὴν ἀπιστίαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπρόκειτο νὰ σωθοῦν, προέγραψε τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ τοῦτο τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ τῶν προφητῶν, ὡς νὰ ἐλάλει αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστὸς. Ἐκεῖνος ὁ Ὅποιος ἐλάλει τότε προφητικῶς ἀργότερον παρευρίσκειτο ἐπὶ τῆς γῆς Σεσαρκωμένως καὶ ὑπέστη τὸ ἅγιον πάθος, συμφώνως πρὸς ὅ,τι εἶπεν καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας: «ὅτι ἐγὼ εἶμι αὐτὸς ὁ λαλῶν πάρεμι»¹⁰⁸. Ἦτο, ὡς νὰ ἔλεγεν αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστὸς διὰ τῆς προφητείας τοῦ Ἡσαΐου: «τὸν νότὸν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας»¹⁰⁹ (καὶ ἡ προφητεία αὕτη ἐπληθεύθη εἰς τὸ χωρίον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου: «ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαρραβᾶν καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγγελώσας ἵνα σταυρωθῇ»¹¹⁰) καθὼς ἐπίσης «τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ράπισματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέτρεψα ἀπὸ αἰσχύνῃς ἐμπτυσμάτων»¹¹¹. Ἦτο ἐπίσης ὡς νὰ ἔλεγεν αὐτὸς οὗτος ὁ Χρι-

στος ότι, παρ' όλων ότι εγνώριζεν ότι επρόκειτο να κτυπηθή διὰ ρασιμαμάτων, δὲν συνέστασε τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ, οὕτως ὥστε νὰ προφυλαχθῆ ἐκ τῶν ἐχθρῶν Του. Διότι ἐὰν Οὗτος κατελαμβάνετο ὑπὸ δειλιάς κατὰ τὸ Πάθος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνδυναμώσῃ τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἀποθάνουν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ἐφ' ὅσον τοιοῦτοτρόπως οὗτοι θὰ ἐσκανδαλίζοντο ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ αὐτῶν καὶ θὰ ἐδειλιῶν κατὰ τοὺς ἐναντίον αὐτῶν διωγμούς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς αὐταπαρνήσεως εἶχεν εἶπει πολὺ πρὸ τοῦ Πάθους Αὐτοῦ ὅτι «ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν»⁹¹. Κατὰ συνέπειαν, ἐὰν ἐδεικνυε φιλοζωίαν ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πάθους, θὰ ἦτο ὡς νὰ ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς περὶ ἡρωισμού καὶ θυσίας, χωρὶς νὰ ἐφαρμύξῃ προηγουμένως εἰς τὸν Ἐαυτὸν Του ἐκείνα τὰ ὁποῖα ἐδίδασκεν εἰς τοὺς ἄλλους. Οὕτως ἠνείχετο νὰ πάσῃ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πάθῃ τόσον μεγάλα, ὡς αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, παρ' όλων ὅτι ἦτο Θεὸς καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶχε πάντα λόγον καὶ δύναμιν, διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τοὺς ἐχθροὺς Αὐτοῦ. Τὸ ἔπραξε δὲ αὐτὸ, δηλαδὴ τὸ νὰ ἀνέχεται τόσα πάθῃ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὕτως ὥστε, ὅταν ἀργότερον ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι χρειασθῆ νὰ ὑποφέρωμεν χάριν τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ διωκόμενοι ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ μὴ δειλιάσωμεν καὶ ἐντραπώμεν νὰ μαρτυρήσωμεν χάριν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Καθίσταται λοιπὸν πρόδηλον ὅτι οἱ προφῆται ἔγραψαν μετὰ σαφηνείας πάντα ταῦτα πολὺ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἅγιος Κύριλλος εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀναφέρει εἰς τοὺς ἀκροατὰς του ὅτι ἐπειδὴ αἱ μαρτυρίαι περὶ τοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ αἱ ὁποῖαι προέρονται ἀπὸ τὰς προφητείας εἶναι πολλάι, ὁ δὲ χρόνος τὸν ὅποιον οὗτος εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ διὰ νὰ καταρτίσῃ τοὺς κατηγουμένους ἦτο περιορισμένος, παρατρέχει πολλὰς προφητείας. Ἐὰν ὁμως φιλομαθέστερός τις κατηχούμενος ἤθελε νὰ ἀναζητήσῃ ἀκριβῶς πάσας τὰς προφητείας, οὐδεμίαν ἐνέργειαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ ὅσων περιγράφονται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην θὰ ἐμμενεν ἄνευ μαρτυρίας εἰς τὴν Παλαιάν⁹².

91. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 19-20, Πρβλ. Λουκ. 22,54.

92. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 21-23, Ἦσ. 3, 9-10.

93. Σημειώσεις τοῦ ἀρθρογράφου: Περὶ τοῦ διὰ πριονισμού θανάτου τοῦ μεγαλόφωνοτάτου προφήτου (τοῦ Ἡσαίου) ἔχομεν μαρτυρίας μόνον ἐκ τῆς παραδόσεως καὶ διὰ καὶ ἐκ τοῦ Ταλμουδ, οὐδεμίαν δὲ πλήρως ἐξηκριβομένην. Γράφει ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁ Μ. Γαλανὸς εἰς τοὺς Βίους τῶν Ἁγίων: «Κατὰ παράδοσιν, ἢ ὁποῖα πρωτίστως εὐρίσκειται εἰς τὸ Ταλμουδ, ὁ Ἡσαίας, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ἐκόπη εἰς τὸ μέσον πριονισθεὶς. Τὰ ὀστέα του μετεκομίσθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β' (Μιχαὴλ Ἰ. Γαλανοῦ, Οἱ Βίοι τῶν ἁγίων, Τεύχος Ε', Μὴν Μάιος, Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1950, σελ. 52). Τῆς αὐτῆς παραδόσεως φέρεται ἐπόμενος ἐνταῦθα ὁ ἅγιος Κύριλλος. Φαίνεται ὅτι Ἱεροσολυμίτης ὢν εἶχεν ἀρίστην γνῶσιν τῶν Ἰουδαϊκῶν παραδόσεων, αἱ ὁποῖα κατεγράφησαν ἀργότερον εἰς τὸ Ταλμουδ.

94. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 24-25, Πρβλ. Ἱερ. 45,6.

95. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158,28, Πρβλ. Ἦσ. 3,10.

96. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158,28. Πρόκειται προφανῶς δι' ἔμμεσον ἀναφορὰν εἰς τὸ «οὐαί, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν! ὡς ὅσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ» (Μάρκ. 15, 29-30), ὡς καὶ εἰς τὸ «ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι» (Μάρκ. 15,31).

97. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 28-29, Πρβλ. Ἰω. 11,39' 43-44.

98. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 29-30, Πρβλ. Πράξ. 12,7.

99. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 31. Ψάλλ. 2,3. Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ παρόντος Ψαλμοῦ κατανοεῖται ὀλιγὸς ἀλληγορικῶς. Ἐὰν θὰ ἠθελάμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν κατὰ γράμμα τὸν Ψαλμὸν τοῦτον, θὰ ἀπεδίδομεν τὴν προφητείαν ταύτην εἰς τὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀπορροαίζον νὰ ἀποκοποῦν τῆς σχέσεως αὐτῶν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ «διαρρηξόμενον τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν καὶ ἀπορρηξόμενον ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν» (Ψαλμ. 2,3) ἔχει ὡς ἀκολούθως κατὰ τὸν σύγχρονον ἐρμηνευτὴν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Ἰωάννην Θ. Κολιτσάραν: «Εἶπαν τὰ ἁμαρτωλὰ αὐτὰ ἔθνη καὶ οἱ παράνομοι βασιλεῖς μεταξύ των' "ἄς συντρίψωμεν τοὺς δεσμοὺς, ποὺ μᾶς κρατοῦν ὑποτεταγμένους εἰς τὸν Κύριον καὶ εἰς τὸν χριστὸν αὐτοῦ καὶ ἄς ἀποτινάξωμεν μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς τὸν ζυγὸν των"» (Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα, κείμενον - ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοσις ὑπὸ Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα, Τόμος Γ', Ἐκδόσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «Ζωή», Ἀθήναι 1971, σελ. 386). Καὶ ὁ καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας ἐρμηνεύει λέγων: «Τὸ ἐπαναστατικὸν των σύνθημα [τῶν ἀρχόντων τῶν εἰδωλολατρῶν] ὑπῆρξε τοῦτο: "Ἄς σπάσωμεν τοὺς δεσμοὺς τῆς ὑποτελείας μας πρὸς τὸν Κύριον καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν του καὶ ἄς ἀποτινάξωμεν μακρὰν ἀπὸ ἐπάνω μας τὸν ζυγὸν καὶ τῶν δύο. Ἄς καταλύσωμεν τὴν κυριαρχίαν των καὶ ἄς ἐκμηδενίσωμεν τὸ κράτος των» (Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας, ὑπὸ Π. Ν. Τρεμπέλα, Ἐκδόσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «Ζωή», Ἀθήναι 1955, σελ. 16).

100. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 33-34, Ἦσ. 3,14.

101. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158,36, Πρβλ. Ἰω. 18,22.

102. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 36-37, Πρβλ. Ματθ. 17,2.

103. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158,38, Πρβλ. Ματθ. 27,30.

104. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 158, 38-39, Πρβλ. Ἰω. 9, 6-7.

105. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 1-2, Δευτ. 32,6.

106. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 2-3, Ἦσ. 53,1. Ἀνάλογον θέσιν ἐμφράζει καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος, ὅταν λέγῃ: «ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν» (Α' Κορινθίους, 1,23), συμφάνως πρὸς τὴν ὁποῖαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐδυσκολεύοντο νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστόν, ἐπειδὴ ἀπετέλει σκάνδαλον δι' αὐτοὺς ἡ ἰδέα ἐνὸς Μεσοσίου Ἐσταυρωμένου. Ἐρμηνεύει δὲ ὁ καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας τὸ Α' Κορινθίους 1,23 ὡς ἔξῃ: «Ἡμεῖς ὁμως κηρύττομεν τὸν Χριστὸν, ποὺ ἔχει σταυρωθῆ. Καὶ ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς διὰ μὲν τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ περιμένουν τὸν Χριστὸν Μεσοσίαν ὡς ἐπίγειον βασιλέα, εἶναι πρόσκομμα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου σκοντάπτουν καὶ δὲν πιστεύουν...». Ἡ Καινὴ Διαθήκη μετὰ συντόμου ἐρμηνείας ὑπὸ Παν. Ν. Τρεμπέλα, Ἐκδόσις Ἀδελφότητος Θεολόγων «ὁ Σωτῆρ», Ἀθήναι - Νοέμβριος 1993, σελ. 664).

107. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 3-4, Ἦσ. 53,1. Σημειώεναι ὁ καθηγητὴς Π. Μπρατσιώτης ἐρμηνεύων τὴν ἐκφρασιν «βραχίων Κυρίου» (Ἦσ. 53,1): «Διὰ τοῦ "βραχίων Κυρίου" ἐν μεταφορικῇ ἐννοίᾳ νοεῖται ἢ ἐν τῇ σωτηρίῳ σταδιοδρομίᾳ τοῦ ΕΥΕΔ [= παῖς] ἐκδηλουμένη μυστηριωδῶς δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη καὶ θαυμαστή. Πρβλ. Πρὸς Κορινθ. "Χριστὸν ἐσταυρωμένον Θεοῦ δύναμιν καὶ σοφίαν"» («Γένεσις» [Κεφ. Α'-Γ'], «Ἡσαίας» [Κεφ. ΝΒ' 13-15, ΝΓ'], Κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ καθηγητοῦ κ. Π. Μπρατσιώτη, Ἐκδόσις: Φοιτητικῆς Θεολογικῆς Συνδέσεως, Ἀθήναι 1957, σελ. 128).

108. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 5-6, Ἦσ. 52,6.

109. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 6-7, Ἦσ. 50,6.

110. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 7-8, Μάρκ. 15,15, Πρβλ. Ματθ. 27,26.

111. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 8-9, Ἦσ. 50,6.

112. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 12-13, Ἰω. 12,25.

113. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 159, 17-19. Αἱ ἀνωτέρω ἀποψεις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων προκειμένου περὶ τῶν μαρτυριῶν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁμοιάζουν κατὰ πολὺ πρὸς ὅσα γράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς τὸν ἐπιλογον τοῦ ὁμωνύμου Εὐαγγελίου προκειμένου περὶ τοῦ ὑπὸ τὸν Κύριον πραγματοποιηθέντος ἔργου: «ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅπανα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμα τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν». (Ἰω. 21,25).

✧ Ειδήσεις • Γεγονότα • Έκδόσεις ✧

Γενικό Ίερατικό Συνέδριο

Με θέμα «Ή Εκκλησία έμπρός στις προκλήσεις τών σύγχρονων καιρών» συγκλήθηκε για τήν Δευτέρα 7 Νοεμβρίου στην Ί. Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης. Θά τò παρακολουθήσουν οί κληρικοί τής Άρχιεπισκοπής Άθηνων. Σύμφωνα με τò πρόγραμμα, μετά τή θεία Λειτουργία και τόν καφέ, ό Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ θά απευθύνη χαιρετισμό και θά ακολουθήσουν ή Γενική Εισήγησης τού πανοσ. πρωτοσυγκέλλου κ. Άλεξίου Βρυώνη («Ή Εκκλησία έμπρός στις σύγχρονες προκλήσεις») και οί επί μέρους τών: Άρχιμ. κ. Ίω. Σακελλαρίου, ήγουμένου τής Ί. Μονής («Σύγχρονα προβλήματα στην Ήξιολόγηση»), Άρχιμ. κ. Ίερ. Βλάχου, Δ/του Νεότητος («Ή Εκκλησία και σύγχρονοι νέοι»), πρωτοπρ. κ. Άντ. Άλεβιζόπουλου («Ή αντίστροφη ήθική τών νεοφανών αιρέσεων και τής παραθρησκείας»), Άρχιμ. Θεοδ. Πολυζωγόπουλου («Έπαναπροσδιορισμός τού έργου τής εϋποΐας στη σύγχρονη ένορία») και κ. Ί. Μ. Χατζηφώτη («Μπροστά στα σύγχρονα έθνικά και κοινωνικά προβλήματα»). Μετά τις τρεις πρώτες και στο τέλος τής έκτης εισηγήσεως θά γίνει συζήτηση, ένώ τò Συνέδριο θά κλείσει τò μεσημέρι με γεϋμα.

Αϋξηση εφάπαξ τών κληρικών

Με τήν πρόσφατη απόφαση τού Ταμείου Προνοίας Όρθοδόξου Έφημεριακού Κλήρου Ελλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.) που υπέγραψε ό αρμόδιος για θέματα Κοιν. Ασφαλίσεων ύφυπουργός και δημοσιεύθηκε στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 544/1994, τ Β'), τò εφάπαξ που καταβάλλεται στους συνταξιοδοτούμενους κληρικούς αϋξήθηκε κατά ποσοστό 5%.

Ή εισφορά για τις άδειες γάμου και τὰ διαζύγια

που καταβάλλεται υπέρ τής Άποστολικής Διακοινίας, ύστερα από 8 χρόνια, αναπροσαρμόστηκε με κοι-

νή απόφαση τών ύπουργών Έθνικής Παιδείας - Θρησκευμάτων και Οικονομικών ως έξης: Τών άδειών γάμου σε 200 δρχ. τών διαζυγίων σε 300 δρχ. Ή απόφαση δημοσιεύθηκε με αριθμό Α1/398 στο Φ.Ε.Κ. 687/13.9.1994, τ. Β'.

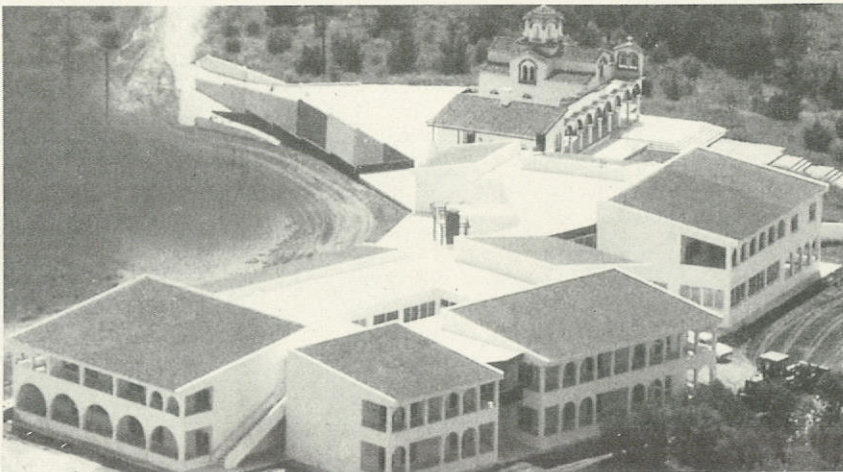
Ό Δήμος Χίου εϋχαριστεί τήν οικεία Μητρόπολη

με τò υπ' άρ. 3168/1994 έγγραφό του, «για τήν απόφαση δωρεάν παραχώρησης στο Δήμο δύο οικοπέδων, προκειμένου ν' άνεγερθεί τò 10ο Νηπιαγωγείο τού Δήμου. Συμβάλλετε έτσι κι έσεις (γράφει) στην προσφορά προς τò κοινωνικό σύνολο και τήν παιδεία και μάλιστα σε μιá περιοχή, που έχει άμεση ανάγκη τέτοιων προσφορών».

Έκδόσεις

★ **Πληροφορεΐν** (τεύχη 27 Σεπτ. και 28 Όκτ. 1994). Μιά ενδιαφέρουσα, ένημερωτική με έλεγμένα στοιχεία έκδοση τής Συνοδικής Έπιτροπής επί τών αιρέσεων. Στο τεϋχος 27 με τίτλο ή ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΕΙΛΗ — Οί παραθρησκευτικές όργανώσεις, οί αιρέσεις και οί ψευδομεσσίες, ασχολείται με τήν «έκκλησία τής Σαηντόλοτζυ» (ΚΕΦΕ). Στο 28, με τήν ΣΤ' πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη έντεταλμένων Ί. Μητροπόλεων για θέματα αιρέσεων και παραθρησκείας — Μυτιλήνη 24-29 Ίουνίου 1994.

★ Μανώλη Μελινοϋ, **Νέκταρ Νεκταρίου** - τò ιερό προσκϋνημα Άγίου Νεκταρίου Συκέας Μολάων Λακωνίας. Άθήνα, σσ. 104. Στο κομψό αυτό τομίδιο (12,5 X 18,5 έκατ.), ό ασχολούμενος πλέον συστηματικά με τόν άγιο τού αϊώνος μας Νεκτάριο, εκθέτει με γλαφυρό τρόπο τò ιστορικό τού σύγχρονου αυτού προσκϋνηματος, τò σύντομο βίο τού Άγίου, κάποια θαύματα και τò παρακλητικό κανόνα του. Προλογίζει ό Σεβ. Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιος. Τήν έκδοση ωραΐζουν πολλές άσπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες.

Τò έξαιρέτο συγκρότημα τού Σταυριδείου έκκλησιαστικού ιδρύματος περιθάλψεως χρονίως πασχόντων «ό Άγιος Κυπριανός», τὰ έγκαΐνια τού όποιου έγιναν φέτος στην Άλεξανδρούπολη. Ένα έργο πνοής τού Σεβ. Άλεξανδρουπόλεως κ. Ανθίμου.